

СІТЧАСТОКРИЛІ (INSECTA, NEUROPTERA) УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ

Г.В. Середюк

Державний природознавчий музей НАН України, вул. Театральна, 18, м. Львів, Україна

E-mail: anna.serediuk@gmail.com

У результаті багаторічних досліджень фауни Українських Карпат загалом зареєстровано 72 види сітчастокрилих (наявність 50 із них підтверджена нашими зборами). Види *Mantispa styriaca* Poda, *Hemerobius atrifrons* McLachlan, *Euroleon nostras* Geoffroy in Fourcroy зареєстровані вперше для території Українських Карпат, а *Chrysoperla lucasina* Lacroix, *Chrysoperla pallida* Henry, Brooks, Duelli & Johnson, *Micromus lanosus* Zeleny, *Symphorobius klapaleki* Zeleny, *Wesmaelius ravus* Withcombe, *Wesmaelius tjederi* Kimmins – виявились новими для фауни України.

Ключові слова: сітчастокрилі, Neuroptera, Українські Карпати, анотований список.

Сетчатокрылые (Insecta, Neuroptera) Украинских Карпат

Г.В. Середюк

Для фауны региона Украинских Карпат в целом зарегистрировано 72 вида сетчатокрылых, из которых наличие ранее указанных 50 видов подтверждено нашими сборами. Виды *Mantispa styriaca* Poda, *Hemerobius atrifrons* McLachlan, *Euroleon nostras* Geoffroy in Fourcroy впервые отмечены для территории Украинских Карпат, а *Chrysoperla lucasina* Lacroix, *Chrysoperla pallida* Henry, Brooks, Duelli & Johnson, *Micromus lanosus* Zeleny, *Symphorobius klapaleki* Zeleny, *Wesmaelius ravus* Withcombe, *Wesmaelius tjederi* Kimmins являются новыми для фауны Украины.

Ключевые слова: сетчатокрылые, Neuroptera, Украинские Карпаты, аннотированный список.

Neuropterida (Insecta, Neuroptera) of the Ukrainian Carpathians

G.V. Serediuk

The research in neuropterans was carried out in the Ukrainian Carpathians and the Transcarpathian Lowland during the last five years. The results of study are stated as a catalogue of species with indication of record localities and brief annotations on species distribution and biology. The general list of neuropteran species from the region has been compiled on the basis of our own records, literature data and collection materials and includes 72 species, belonging to 8 families and 26 genera. Among those, cited in literature, the present occurrence of 50 species has been confirmed by recent records. The citation of *Chrysopa dubitans* McLachlan, 1887 from the Transcarpathian Lowland we consider as doubtful, because it hasn't been confirmed by collected material, and hitherto the species is known from Spain, France and Greece only. For this reason it is excluded from the list. Three species, *Mantispa styriaca* Poda, *Hemerobius atrifrons* McLachlan, *Euroleon nostras* Geoffroy in Fourcroy, have been recorded from the region for the first time. Six species, *Chrysoperla lucasina* Lacroix, *Chrysoperla pallida* Henry, Brooks, Duelli & Johnson, *Micromus lanosus* Zeleny, *Symphorobius klapaleki* Zeleny, *Wesmaelius ravus* Withcombe, *Wesmaelius tjederi* Kimmins, have been recorded as new to Ukraine. A zoogeographical analysis has revealed that the main part of neuropteran fauna in the region consists of European forest species.

Keywords: Neuroptera, Ukrainian Carpathians, Check-list.

Вступ. Результати перших досліджень, які стосуються фауни сітчастокрилих, відображені у працях, опублікованих наприкінці XIX – початку XX ст. Й. Дзєндзелевічем. Перша його стаття містить список із 10 видів, які були зібрані в околицях Коломиї (Dziędzielewicz, 1883). Пізніше він опрацював матеріали, зібрані у Львові та околицях міста, а також з окремих територій Львівської, Тернопільської та Івано-Франківської областей (Dziędzielewicz, 1891), де узагальнив відомості про всі відомі на той час види, вказав їх місцезнаходження та деякі біологічні особливості. Початок XX ст. відзначається рядом його публікацій (Dziędzielewicz, 1905, 1906, 1908, 1910), де описано 48 видів, але власне для Українських

Карпат ідентифікується 31 вид. На початок 30-х років ХХ ст. список складався вже із 41 виду, 19 родів та 5 родин.

Тривалий період публікації, що стосувались карпатської регіону, були відсутні. Тільки в кінці ХХ століття з'являються окремі статті, у яких для Закарпаття згадують від одного (Цыбульская, Надворный, 1979) до чотирьох видів (Макаркин, 1986) сітчастокрилих. Проте опрацьовані Р. Добошем (Dobosz, 1991) колекції Neuropteroidea Інституту систематики та еволюції тварин у Кракові, (значна їх частина – матеріал Й. Дзендзелевіча) дозволили виявити 40 видів сітчастокрилих з України, 23 з яких наведено для території Українських Карпат. М.М. Бабидорич (1993) для Закарпаття навів список із 25 видів родини золотоочок (Chrysopidae). У дисертаційній роботі О.В. Захаренка (1997) для території Львівської, Івано-Франківської, Чернівецької та Закарпатської областей список Neuropteroidea включає вже 45 видів.

Проте у дослідженні сітчастокрилих (Neuroptera) Українських Карпат досі залишаються значні прогалини. Більшість робіт фрагментарні, носять локальний характер і в основному присвячені територіям східного Макросхилу Карпат (Івано-Франківська, Львівська обл.).

Матеріали та методи. Фауністичний склад сітчастокрилих Українських Карпат вивчали протягом 2011-2015 рр. на основі систематичних експедиційних виїздів. Комах збирали, головним чином, методом косіння. Також опрацьовано колекції Державного природознавчого музею НАН України (м. Львів) і окремі матеріали, надані колегами-ентомологами – В. Чумаком, М. Чумаком, М. Вариводою, Ю. Геряком, А. Заморокою, за що автор висловлює їм щире подяку. Для кожного виду, після назви пункту збору і дати, в дужках наведено кількість екземплярів (якщо їх кількість більше одного).

Наша особлива вдячність професору Петеру Дуеллі (Швейцарський федеральний Інститут вивчення снігів, лісів та ландшафтів – WSL) за допомогу в ідентифікації окремих видів-двійників золотоочок.

Для характеристики розповсюдження неуроптер використано підхід О.Г. Радченка (Радченко, 2008), який виділив зоогеографічні комплекси в межах зон хвойних лісів, мішаних і широколистяних лісів та субаридної зони.

Результати досліджень. На сьогодні встановлено, що в Українських Карпатах сітчастокрилі представлені 72 видами із 26 родів та 8 родин. Нижче наведена їх скорочена таксономічна та еколого-фауністична характеристики.

Ряд Neuroptera Linnaeus, 1758

Родина Chrysopidae Schneider, 1851

***Hypochrysa elegans* (Burmeister, 1839)**

(= *Chrysopa elegans* Burmeister, 1839, = *Chrysopa nobilis* Schneider, 1851, = *Chrysopa pulchella* Schneider, 1851, = *Hemerobius elegans* Burmeister, 1839, = *Hemerobius nobilis* Schneider, 1851, = *Hypochrysa nobilis* Schneider, 1851, = *Hypochrysa pernobilis* Tjeder, 1967, = *Hypochrysodes elegans* Burmeister, 1839)

Матеріал. Закарпатська обл.: с. Мала Уголька, 15.05.2011; 11.06.2012, 11.06.2012, 21.06.2012.

Поширення. Середземноморський вид. В Україні відомий лише із Закарпаття.

Біологічні особливості. Мешкає, головним чином, на листяних деревах (*Fagus*, *Carpinus*). Термогірофіл. Трапляється від низин до висот 500 м.н.р.м. Зимує на стадії лялечки. Протягом року розвивається одне покоління (Aspöck et al., 1980, 2016; Brooks, Barnard, 1990; Brooks, 1997; Середюк, 2013, 2015, 2016).

***Nothochrysa capitata* (Fabricius, 1793)**

(= *Hemerobius capitatus* Fabricius, 1793, = *Chrysopa capitata* Curtis, 1834, = *Nothochrysa capitata* McLachlan, 1868, = *Natchnica capitata* Navas, 1913)

Матеріал. На основі літературних даних (Бабидорич, 1993).

Поширення. Середземноморський вид. В Україні відомі знахідки тільки із Закарпаття.

Біологічні особливості. Надає перевагу сухим хвойним лісам. Зимує на стадії передлялечки. Протягом року – одне, іноді два покоління (Aspöck et al., 1980, 2016; Середюк, 2016).

***Nothochrysa fulviceps* (Stephens, 1836)**

(= *Chrysopa fulviceps* Stephens, 1836, = *Hemerobius erythrocephalus* Rambur, 1842, = *Nothochrysa fulviceps* McLachlan, 1868, = *Nathanica fulviceps* Navas, 1913)

Матеріал. Закарпатська обл.: м. Рахів 25.05.2007, с. Мала Уголька, 21.05.2012, Ужоцький перевал, 12-17.08.2014.

Поширення. Європейський лісовий вид. В Україні відомий тільки із західних областей. В Карпатах – локально, тільки в Закарпатті.

Біологічні особливості. Трапляється поодинокі, не вище 500 м н.р.м., переважно на листяних деревах (частіше на *Quercus*, *Ácer*, *Cárpinus*). Протягом року – 1-2 покоління (Aspöck et al., 1980, 2016; Середюк, 2013, 2015, 2016).

***Chrysopa hummeli* (Tjeder, 1936)**

Матеріал. На основі літературних даних (Бабидорич, 1993; Захаренко, 1997)

Поширення. Європейський лісовий вид. В Україні відмічений лише в Закарпатті.

Біологічні особливості. Біологія невідома. Зареєстрований на висотах до 1000 м н.р.м. (Aspöck et al., 1980, 2016).

***Chrysopa abbreviata* (Curtis, 1834)**

(= *Chrysopa abbreviata* Curtis, 1834, = *Chrysopa immaculata* Stephens, 1836, = *Nothochrysa germanica* Esben-Petersen, 1913)

Матеріал. Закарпатська обл.: м. Хуст, «Долина нарцисів», 07.2008, 21-28.07.2009, 29.07.2009, с. Мужієво, 07.2009, 29.08.2009.

Поширення. Європейсько-західносибірський вид. В Україні – повсюдно. В Карпатах – повсюдно, окрім високогір'я.

Біологічні особливості. Найбільш привабливими для оселищ є річкові долини із рясною рослинністю і соснові ліси із бідними піщаними ґрунтами. Зустрічається від низин до субальпійської зони. Трапляється дуже локально, але зазвичай з досить високою щільністю заселення. Протягом року – одне, зрідка два покоління (Aspöck et al., 1980, 2016; Brooks, Barnard, 1990; Brooks, 1997).

***Chrysopa pallens* (Rambur, 1838)**

(= *Chrysopa septempunctata* Wesmael, 1841, = *Hemerobius pallens* Rambur, 1842, = *Hemerobius mauricianus* Rambur, 1841, = *Chrysopa nobilis* Brauer, 1850, = *Chrysopa cognate* McLachlan, 1867, = *Chrysopa centralis* McLachlan, 1875, = *Nothochrysa robusta* Gerstäcker, 1894, = *Cintameva septempunctata* Navas, 1923)

Матеріал. Закарпатська обл.: м. Тячів, 14.07.1998, с. Мала Уголька, 11.08.2012, Ужоцький перевал, 12-17.08.2014, с. Мужієво, 01-17.06.2009.

Поширення. Транспалеарктичний вид (південний варіант). В Україні – степова, лісостепова зони. В Карпатах відомий із Закарпаття.

Біологічні особливості. Трапляється частіше на листяних деревах, іноді на чагарниках і в лісосмугах. В Європі зустрічається на висотах до 1000 м н.р.м., а на Близькому Сході – до

2000 м н.р.м. Щільність заселення невисока. Зимують личинки 2-3 віків. Має 2-3 покоління за рік (Aspöck et al., 1980, 2016; Brooks, Barnard, 1990; Brooks, 1997; Середюк, 2013, 2015).

***Chrysopa formosa* (Brauer, 1850)**

(= *Chrysopa formosa* Brauer, 1850, = *Chrysopa burmeisteri* Schneider, 1851, = *Cintameva formosa* Navas, 1923, = *Chrysopa formosa* Schteinmann, 1964)

Матеріал. Закарпатська обл.: м. Рахів, 27.07.1998 (2), с. Мужієво, 07.2009 (4), 02.07.2009, 05.07.2009 (2), 14.07.2009, 08.2009 (2), 15.08.2009, 25.08.2009, 27.08.2009, 29.08.2009 (3), 03.09.2009 (2), 09.09.2009 (2), 10-12.09.2009, м. Хуст, «Долина нарцисів» 08.2009. Івано-Франківська обл.: г. Говерла, 15.07.2015, с. Соколівка, 07.07.2009, 17.07.2009, 19.07.2009 (2).

Поширення. Транспалеарктичний вид (південний варіант). В Україні відмічений в степовій та лісостеповій зонах. В Карпатах – повсюдно, окрім високогір'я.

Біологічні особливості. Трапляється на листяних породах, частіше на чагарниках, іноді і на низькій рослинності. Від низин доходить до 1000 м н.р.м. Зимує на стадії личинки. Протягом року – 1-3 покоління (Aspöck et al., 1980, 2016; Brooks, Barnard, 1990; Brooks, 1997; Середюк, 2013, 2015).

***Chrysopa walkeri* (McLachlan, 1893)**

(= *Chrysopa walkeri* McLachlan, 1893, = *Chrysopa novempunctata* Navas, 1915, = *Cintameva walkeri* Navas, 1915, = *Chrysopa walkeri* Steinmann, 1964)

Матеріал. Закарпатська обл.: м. Ужгород, 14.07.2013 (5), с. Луг, 04.06.2015 (4), 05.06.2015 (3), 06.06.2015 (6), 07.06.2015 (8), с. Геївці, 01.06.2015, урочище «Кузій» 06.05.2015, смт. Великий Березний, 20. 08.2014, г. Плішка 22-23.08.2014 (19); Ужоцький перевал, 12.09.2014, заказник «Юлівська гора», 17.07.1960 (2), 30.07.1960, 27.08.1960, с. Мужієво, 07.2009. Івано-Франківська обл.: пол. Пожижевська, 08.2014 (2).

Поширення. Європейсько-західносибірський вид. В Україні відомий із Закарпатської та Івано-Франківської обл.

Біологічні особливості. Розвивається винятково на низькій рослинності. Вид стійкий до посухи та високої вологості. Трапляється не вище 300 м н.р.м. Щільність заселення, зазвичай, низька (Aspöck et al., 1980, 2016; Brooks, Barnard, 1990; Brooks, 1997; Середюк, 2015).

***Chrysopa perla* (Linnaeus, 1758)**

(= *Hemerobius perla* Linnaeus, 1758, = *Hemerobius cancellatus* Schrank, 1802, = *Chrysopa raticulata* Curtis, 1834, = *Chrysopa maculate* Stephens, 1836, = *Chrysopa cancellata* Wesmael, 1841, = *Chrysopa perla* Schneider, 1851, = *Chrysopa fallax* Navas, 1913, = *Cintameva perla* Navas, 1915, = *Cintameva nothochrysoides* Navas, 1935, = *Chrysopa chrysops* Steinmann, 1964, = *Chrysopa perla* Kis & al., 1970)

Матеріал. Закарпатська обл.: с. Геївці, 01.06.2015 (2), с. Луг, 10.07.2014, 06.06.2015 (2), 12.07.2015, урочище «Кузій», 15.05.2007, 05.06.2015, 10.06.2014, 10.07.2014, 25.08.2014, с. Мала Уголька, 05.06.2011, 25.07.2011, м. Хуст, ур. Кіреші, «Долина нарцисів» 27.08.1960, 06.2007, 07.2008 (3), 03-04.07.2009, 16-17.07.2009, 17.07.2009 (16), 18-20.07.2007, 29.07.2009 (5), 30-31.07.2009, 01-12.08.2009 (31), 14-30.08.2009 (6), 20.08.2009 (3), 21-29.08.2009 (2), Ужоцький перевал, 12-17.08.2014; смт. Великий Березний, 20. 08.2014 (3), м. Рахів, 16.05.2007, 23.05.2007 (3), 25.05.2007 (2), 28.05.2007, 31.05.2007, с. Мужієво, 11-17.05.2009 (2), 07.2009, 02.07.2009, 05.07.2009, 15.08.2009, с. Жорнава, 30.06.2012, с. Сіль, 16.05.2012. Івано-Франківська обл.: с. Угринів, 01-08.09. (2), с. Фитьків, 24.07.2009, с. Зелена, 12.07.2008, с. Гута, 26.06.2012, г. Піп Іван, 17.07.2015, с. Микуличин, 18.07.2015, 19.07.2015, г. Хом'як, 20.07.2015, с. Старі Кути, 23.06.2015 (3), 26.06.2009 (2), 03.07.2009, 24.07.2009, 04.08.2009 (7), с. Бовшів (Касова гора), 07.06.2014, с. Бистриця, 10.06.2014 (2), 11.06.2014 (10), 12.06.2014 (3), пол. Пожижевська, 08.2014; с. Максимець, лісн. «Горганське», 13.06.2015; м. Косів, 15-17.06.2009, 26-27.06.2009, 19-20.07.2009, 20-21.07.2009, 21-22.07.2009, 23-24.07.2009 (3), 25-26.07.2009 (3), 26-28.07.2009 (3), 29-30.07.2009, 15.08.2009 (2), 17.08.2007 (3), 22.08.2009, с. Соколівка, 15.07.2007 (2), 09.05.2009, 08-11.05.2009, 08.06.2009, 15.06.2009 (2), 25.06.2009 (4), 07.07.2009, 09.07.2009, 17.07.2009, 18.07.2009 (4),

19.07.2009 (5), 29.07.2009 (2), 30.07.2009, 01-03.08.2009, с. Старі Кути, 04.05.2009, 09.07.2009, 30.07.2009, 14.08.2009, с. Стара Гута, 21.06.2013, 03.07.2013.

Поширення. Європейсько-західносибірський вид. В Україні відмічений в степовій та лісостеповій зонах і в Криму. В Карпатах – повсюдно, окрім високогір'я.

Біологічні особливості. Постійно має високу чисельність, мешкає у різноманітних (часто вологих) біотопах, але віддає перевагу хвойним лісам з різноманітним трав'яним покривом. Зареєстрований від низин до 1000 м.н.р.м. Часто зустрічається в садах, парках та в рудеральних біотопах міст. Зимують личинки. Протягом року – від одного до 4-х поколінь (Aspöck et al., 1980, 2016; Brooks, Barnard, 1990; Brooks, 1997; Середюк, 2015).

***Chrysopa viridana* (Schneider, 1845)**

(= *Chrysopa viridana* Schneider, 1845, = *Chrysopa geniculata* Pictet, 1865, = *Chrysopa marginalis* Navas, 1905, = *Chrysopa peterseni* Navas, 1910, = *Chrysopa hilaris* Navas, 1915, = *Chrysopa galaica* Navas, 1927, = *Chrysopa clypealis* Navas, 1931, = *Chrysopa collina* Navas, 1934, = *Chrysopa zelenyi* Steinmann, 1964)

Матеріал. Закарпатська обл.: Ужоцький перевал, 12-17.08.2014.

Поширення. Середземноморський вид. В Україні відомий зі сходу та Криму. В Карпатах відомий тільки із Закарпаття.

Біологічні особливості. Трапляється на багатьох листяних деревах (частіше на дубах) і в чагарниковому ярусі. Термофіл. Зареєстрований від низин до субальпіки (50-2000 м н.р.м.). Щільність заселення стабільно низька. Зимує передлялечка, а іноді і личинка. Має 2-3 генерації за рік (Aspöck et al., 1980, 2016; Brooks, Barnard, 1990; Brooks, 1997).

***Chrysopa phyllochroma* (Wesmael, 1941)**

(= *Chrysopa pusilla* Brauer, 1850, = *Chrysopa tenella* Brauer, 1850, = *Cintameva phyllochroma* Steinmann, 1964, = *Chrysopa electra* Hölzel, 1965)

Матеріал. Закарпатська обл.: м. Рахів, 08.10.2005, 02.09.2008, с. Мала Уголька, 11.06.2012 (6), 21.07.2012 (3), 11.08.2012, с. Луг, 10.07.2014 (3), урочище «Кузій», 10.07.2014 (2), 25.08.2014 (3), с. Мужієво, 12.07.2009, 14.07.2009 (2), 08.2009, 15.08.2009, 29.08.2009 (8), 20-30.09.2009. Івано-Франківська обл.: лісництво «Горганське» с. Максимець, 13.06.2015, м. Косів, 08.2009 (2), 26-27.06.2009 (2), 28-29.06.2009 (2), 26-28.07.2009 (3), 01-02.08.2009, 19.08.2009, с. Соколівка, 15.06.2009, 22.06.2009, 25.06.2009 (5), 02.07.2009 (1), 19.07.2009 (3), 29.07.2009, с. Старі Кути, 03.07.2009.

Поширення. Транспалеарктичний вид (північний варіант). В Україні відмічений для степової та лісостепової зон, Криму. В Карпатах – повсюдно, окрім високогір'я.

Біологічні особливості. Мешкає переважно в листяних лісах, на луках, на польових культурах, іноді на трав'янистій рослинності та в садах. В агроценозах попадається на Brassicaceae, Fabaceae та Solanaceae. Піднімається до субальпійської зони, де імаго трапляються спорадично. Щільність заселення може бути невисока. Зимує на стадії личинки. Має 1–2, зрідка три покоління (Aspöck et al., 1980, 2016; Brooks, Barnard, 1990; Brooks, 1997; Середюк, 2013, 2015).

***Chrysopa nigricostata* (Brauer, 1850)**

(= *Chrysopa nigricostata* Brauer, 1850, = *Chrysopa heydenii* Schneider, 1851, = *Chrysopa nigrovenosa* Pongracz, 1912, = *Chrysopa fastigiata* Navas, 1914, = *Chrysopa cosmia* Navas, 1918, = *Cintameva mediata* Navas, 1924, = *Cintameva neuralis* Navas, 1924, = *Chrysopa laburdensis* Lacroix, 1924, = *Chrysopa ingens* Steinmann, 1964, = *Chrysopa nigricostata* Steinmann, 1964, = *Chrysopa nigricostata* Kis & al., 1970)

Матеріал. Закарпатська обл.: с. Луг, 27.09.2007.

Поширення. Середземноморський вид. В Україні відомий зі сходу та Криму. В Карпатах відомий тільки із Закарпаття.

Біологічні особливості. Розвивається на трав'янистій рослинності. Термофіл. Доходить до висот 500 м н.р.м. Щільність заселення стабільно низька. Протягом року – дві генерації (Aspöck et al., 1980, 2016; Brooks, Barnard, 1990; Brooks, 1997).

***Chrysopa hungarica* (Klapalek, 1899)**

Матеріал. На основі літературних даних (Бабидорич, 1993).

Поширення. Європейський лісовий вид. В Україні – відомий із лісової зони, правобережного Лісостепу та Криму. В Карпатах відмічений тільки в Закарпатті.

Біологічні особливості. Розвивається на трав'янистій рослинності. Термофіл. В агроценозах трапляється частіше на *Medicago* sp. та *Zea mays*. Доходить до 1000 м н. р. м. Щільність заселення стабільно низька (Aspöck et al., 1980, 2016; Brooks, Barnard, 1990; Brooks, 1997).

***Chrysopa dorsalis* (Burmeister, 1839)**

(= *Chrysopa dorsalis* Burmeister, 1839, = *Chrysopa pini* Brauer, 1850)

Матеріал. На основі літературних даних (Бабидорич, 1993; Захаренко, 1997).

Поширення. Європейсько-кавказький вид. В Україні – локально, але у всіх природних зонах. В Карпатах відмічений тільки в Закарпатті.

Біологічні особливості. Розвивається тільки на хвойних. Термофіл. Трапляється від низин до 1000 м н.р.м. Щільність заселення – стабільно низька. Зимує передлялечка. Має одне (зрідка два) покоління (Aspöck et al., 1980, 2016; Brooks, Barnard, 1990; Brooks, 1997).

***Chrysoperla carnea* (Stephens, 1836)**

(= *Hemerobius perla* Linneus, 1758, = *Chrysopa carnea* Stephens, 1836, = *Chrysopa affinis* Stephens, 1836, = *Chrysopa microcephala* Brauer, 1850, = *Chrysopa vulgaris* Schneider, 1851, = *Chrysopa proxima* Navas, 1918, = *Chrysopa kolthoffi* Navas, 1927, = *Chrysopa quettana* Navas, 1931, = *Chrysopa ferganica* Navas, 1933, = *Chrysopa pictavica* Larcoix, 1933, = *Chrysopa renoni* Larcoix, 1933, = *Chrysopa monave* Banks, 1938, = *Chrysopa lunabladi* Tjeder, 1939, = *Chrysopa canariensis* Tjeder, 1939, = *Chrysopa maderensis* Tjeder, 1939, = *Anisochrysa carnea* Hölzel, 1970, = *Chrysoperla carnea* Canard & Laudeho, 1978)

Матеріал. Закарпатська обл.: м. Тячів, 30.06.1998, 11.07.1998, 12.07.1998, 13.07.1998 (3), 14.07.1998 (2), 15.07.1998, м. Рахів, 21.07.1998 (2), 26.07.1998 (3), 27.07.1998 (3), 28.07.1998 (5), 30.07.1998 (2), 07.05.2007 (2), 10.05.2007 (6), 13.05.2007 (5), 16.05.2007 (3), 23.05.2007 (3), 25.05.2007 (4), 28.05.2007 (3), 31.05.2007, 04.06.2007 (2), 27.08.2008, 12.09.2009, 01.10.2009 (26), 09.10.2009 (5), 10.10.2009, 13.10.2009 (11), с. Коритняни, 12.08.2015 (4), с. Часлівці, 02.06.2015, с. Усть-Чорна, 22.07.2015, смт. Буштино, ур. «Дубки», 03.06.2015, урочище «Кузій», с. Луг, 18.07.1998, 09.05.2007 (2), 12.05.2007, 27.09.2007, 05.06.2015, 26.06.2014, 10.07.2014 (2), 11.07.2014, 25.07.2014 (3), 25.08.2014 (9), с. Луг, зимуючі особини, 2014 (11), 27.04.2007, 25.04.2007, 30.04.2007, 10.05.2007 (3), серпень 2014, 12.07.2014, 10.07.2014 (5), с. Мала Уголька, 12.07.2004, 30.08.2004 (3), 12.05.2007 (3), 16.05.2007, 06.06.2007, 21.07.2012, 11.08.2012, 01.09.2012 (4), м. Хуст, «Долина нарцисів», 15.05.2007, 07.2008 (3), 21.04.2009 (5), 09.05.2009 (3), 10-17.05.2009 (2), 06.2008 (2), 15.06.2009 (5), 19-20.06.2009 (2), 24.06.2009 (7), 26.06.2009 (16), 28.06.2009 (24), 29-30.06.2009 (11), 01-02.07.2009 (23), 03-04.07.2009 (3), 05-06.07.2009 (16), 07-09.07.2009 (5), 10-11.07.2009, 12-13.07.2009 (4), 14-15.07.2009 (4), 16-17.07.2009 (15), 17.07.2009 (27), 18-20.07.2007 (12), 21-28.07.2009 (33), 29.07.2009 (32), 30-31.07.2009 (10), 14-30.08.2009, 08.2009 (11), 01-12.08.2009, 21-28.08.2009 (27), 18.09.2009, г. Плішка, с. Кам'яниця, 27.09.2014, с. Дубове 04-31.05.2014; Ужоцький перевал, 12-17.08.2014, смт. Великий Березний, 20. 08.2014, смт. Ясиня, 26.05.2007 (3), м. Ужгород, 23.07.1982, 28.06.2006, 05.07.2013 (12), 06.07.2013, 14.07.2013 (9), 02.07.2014 (5), с. Оноковці, 04.07.2014 (3), с. Горонда, 01.07.2014, с. Ільниця, 08.07.2014, Юлівська гора, 17.07.1960 (3), 04.08.1960 (2), м. Свалява, 06.07.1959 (3), с. Біловарці, 09.07.2014 (75), с. Калинки, 06.07.2014 (69), 08.07.2014 (80), 16.07.2014 (66), с. Мужієво, 05-11.04.2009 (2), 11-17.05.2009, 1-17.06.2009 (11), 09-13.06.2009 (2), 13-16.06.2009 (2), 20.06.2009 (2), 25.06.2009 (7), 28.06.2009 (4), 07.2009 (15), 02.07.2009 (20), 05.07.2009 (3), 12.07.2009 (3), 14.07.2009 (2), 08.2009 (2), 15.08.2009, 16.08.2009 (2), 19.08.2009, 25.08.2009 (2), 27.08.2009 (2), 29.08.2009 (11), 09.09.2009 (3), 10-12.09.2009 (2), 16.09.2009, 10.2009, 13-14.10.2009 (2), 28.10.2009 (6), 1-30.11.2009 (7). Івано-Франківська обл.: с. Зелена, 12.07.2008, м. Косів, 17.08.2007 (8), (16), 08.2009, 03-04.08.2009 (4), 14-17.04.2009 (7), 17-21.04.2009

(16), 05.05.2009 (3), 18.05.2009, 21.05.2009 (4), 01.06.2009 (2), 15-17.06.2009 (10), 18-20.06.2009 (6), 21-23.06.2009 (14), 26-27.06.2009 (11), 30.06.2009 (4), 02.07.2009 (2), 04.07.2009, 05.07.2009 (3), 14-15.07.2009 (20), 19-20.07.2009 (3), 20-21.07.2009 (16), 21-22.07.2009 (6), 23-24.07.2009 (5), 25-26.07.2009 (4), 26-28.07.2009 (26), 29-30.07.2009 (15), 01-02.08.2009 (1), 05.06.08.2009 (2), 07-08.08.2009 (12), 15.08.2009 (3), 17.08.2009 (5), 19.08.2009, 22.08.2009 (4), с. Соколівка, 16.04.2009, 15-17.04.2009 (11), 18-20.04.2009, 22-23.04.2009 (3), 01.05.2009, 03-04.05.2009 (5), 05-07.05.2009 (13), 09.05.2009 (6), 08-11.05.2009 (6), 12-15.05.2009 (2), 16-18.05.2009 (3), 19-23.05.2009 (5), 25-29.05.2009 (2), 08.06.2009 (11), 13-14.06.2009 (3), 15.06.2009 (25), 17.06.2009 (8), 22.06.2009 (9), 24.06.2009 (16), 25.06.2009 (40), 28.06.2009 (4), 28-29.06.2009 (5), 29.06.2009 (4), 30-01.06.2009, 02.07.2009 (3), 04.07.2009 (2), 07.07.2009 (4), 09.07.2009, 14.07.2009 (5), 15.07.2009 (8), 17.07.2009 (5), 18.07.2009 (3), 19.07.2009 (22), 20.07.2009, 29.07.2009 (4), 30.07.2009 (2), 31.07.2009 (4), 1-3.08.2009 (7), м. Яремче, 07.05.2004, 19.08.2004, с. Шешори, 24.06.2015 (2), с. Максимець, лісн. «Горганське», 10.06.2014, 25.07.2014 (2), 27.07.2014, 13.06.2015, с. Гринівці, 20-30.07.2010, с. Фитьків, 24.07.2009, с. Голинь, 10-16.06, с. Мостище, 29.07, с. Глибока, 14.07.2009, м. Івано-Франківськ, 11.07.2009, г. Хом'як, 16.08.2015, пол. Пожижевська, 08.2014 (4), с. Старі Кути, 15-22.04.2009 (21), 04.05.2009 (2), 25.05.2009 (5), 29.05.2009 (2), 15.06.2009 (2), 17.06.2009 (6), 26.06.2009, 03.07.2009 (8), 09.07.2009 (5), 10-16.07.2009 (3), 17.07.2009 (2), 22.07.2009, 24.07.2009 (3), 04.08.2009 (2), 26.08.2009 (6), 01-10.10.2009 (2). Львівська обл.: г. Парашка, м. Сколе, 08.08.2015, м. Сколе, 07.08.2015 (3).

Поширення. Космополіт, зустрічається повсюдно (окрім Антарктиди). В Україні – повсюдно. В Карпатах відмічений для всіх висотних поясів, окрім високогір'я.

Біологічні особливості. Має широку екологічну валентність. Попадається у більшості фітоценозів, у тому числі і в різноманітних агроценозах. Летить на світло. Легко розмножується в неволі. Використовується як агент біологічного методу боротьби зі шкідниками. Розвиваються у трав'яному, рідко в чагарниковому ярусах, спорадично у деревному. У горах піднімається на висоту до 2500 м н.р.м. Зимують імаго під корою дерев, в печерах, в оселях та інших закритих місцях. Має від 2 до 5 генерацій за рік (Aspöck et al., 1980, 2016; Brooks, Barnard, 1990; Brooks, 1997; Середюк, 2013, 2015).

***Chrysoperla lucasina* (Lacroix, 1912)**

(= *Chrysopa lucasina* Lacroix, 1912)

Матеріал. Закарпатська обл.: м. Тячів 30.06.1998, 14.07.1998 (2), м. Рахів 27.07.1998 (2), 22.08.2008, 27.08.2008 (2), 07.09.2009 (3), с. Мала Уголька, 09.08.2004; с. Луг, зимуючі 2014, с. Луг, урочище «Кузій», 25.06.2015 (2), 26.06.2014, 10.07.2014 (5), 25.08.2014 (17), м. Хуст, «Долина нарцисів», 21-28.07.2009, с. Старі Кути, 25.05.2009, 26.08.2009 (2), с. Соколівка, 16-18.05.2009, с. Мужієво, 27.08.2009, с. Калинки, 06.07.2014 (2). Івано-Франківська обл.: схили г. Хом'як, 16.08.2015, м. Косів, 18.05.2009, с. Соколівка, 22-23.04.2009. Львівська обл.: с. Крушельниця, 08.08.2015.

Поширення. Європейський лісовий вид. В Україні відомий із західних областей. В Карпатах доходить до поясу хвойних лісів.

Біологічні особливості. Мешкає у трав'яному ярусі, частіше на Brassicaceae, Graminaceae, Ariaceae и Asteraceae, рідше в чагарниках. Літ імаго із травня до жовтня. Зимує імаго. Протягом року розвивається два, іноді три покоління. (Aspöck et al., 1980, 2016; Brooks, Barnard, 1990; Brooks, 1997; Середюк, 2013, 2015).

***Chrysoperla pallida* (Henry, Brooks, Duelli & Johnson, 2002)**

Матеріал. Закарпатська обл.: с. Мала Уголька 12.07.2004.

Поширення. Європейський лісовий вид. В Україні відмічений тільки для Закарпатської області.

Біологічні особливості. Мешкає у чагарниковому ярусі. Зимує на стадії імаго (Aspöck et al., 1980, 2016; Brooks, Barnard, 1990; Brooks, 1997; Середюк, 2013, 2015).

***Chrysotropia ciliata* (Wesmael, 1841)**

(= *Hemerobius albus* Linnaeus, 1758, = *Chrysopa alba* Stephens, 1836, = *Chrysopa ciliata* Wesmael, 1841, = *Chrysopa kusnezovi* Navas, 1911, = *Chrysopa lacroixi* Navas, 1911, = *Chrysotropia kusnezovi* Navas, 1915, = *Chrysopa linensi* Navas, 1916, = *Chrysotropia melaneura* Navas, 1916, = *Chrysotropia alba* Lacroix, 1924, = *Chrysopa ciliata* Hölzel, 1967)

Матеріал. Закарпатська обл.: м. Рахів, 26.09.2009, с. Ділове, 24.06.1998 (2), м. Тячів, 10.07.1998, м. Ужгород, 12.09.2010, с. Коритняни, 12.08.2015, с. Часлівці, 02.06.2015 (2), с. Усть-Чорна, 22.07.2015 (2), с. Луг, 16.05.2007, 17.05.2007 (3), 27.05.2007 (3), 29.05.2007 (3), 31.05.2007 (2), 13.06.2007 (2), 15.06.2007, 07.07.2007, 12.07.2014, 15.07.2015 (2), 05.06.2015, 08.06.2007 (2), с. Луг, урочище «Кузій», 15.05.2007, 11.07.2014 (2), 12.07.2014, 25.06.2014, 25.08.2014 (29), 06.05.2015 (3), 05.06.2015 (6), 06.06.2015 (3), смт. Дубове, 06-29.06.2014 (2), с. Мала Уголька, 16.05.2016, 16.05.2007, 25.05.2011, 05.06.2011 (11), 15.06.2011 (3), 25.07.2011, 11.06.2012 (92), 21.06.2012 (8), 01.07.2012 (12), 11.07.2012 (35), 21.07.2012 (14), 11.08.2012, 01.09.2012, с. Стужиця, г. Кременець, 07.2013, м. Хуст, «Долина нарцисів», 01-02.07.2009 (15), 17.07.2009 (34), 19-20.06.2009 (24), с. Оклі, Гедь, ур. «Юлівська гора», 26.09.2010, смт. Великий Березний, 20.08.2014, г. Плішка, 22-23.08.2014, смт. Ясіня, 06.06.2007, с. Мужієво, 08.2009, 19.08.2009, 27.08.2009, 29.08.2009, 03.09.2009. Івано-Франківська обл.: с. Голинь, 10-16.06 (14), с. Саджава, 10-15.06.2010, м. Галич, 06.06.2014, г. Говерла, 15.07.2015, с. Микуличин, 16.07.2015 (5), 18.07.2015 (11), лісн. «Горганське», с. Максимець, 10.06.2014 (7), 11.06.2014 (49), 12.06.2014 (45), 24.07.2014 (4), 27.07.2014, 13.06.2015 (11), 13-14.06.2015 (7), 15.06.2015 (1), с. Шешори, 24.06.2015 (4), 25.06.2015, с. Старий Угринів, 07.2009, с. Вовничі, 12.05.2008, с. Соколівка, 05-07.05.2009, 12-15.05.2009 (2), 10.06.2009, 18.07.2009, 31.07.2009, 01-03.08.2009. Львівська обл.: с. Крушельниця, 09.08.2015 (2).

Поширення. Транспалеарктичний вид (південний варіант). В Україні зустрічається в степовій та лісостеповій зонах і в Криму. В Карпатах – повсюдно, до субальпійської зони.

Біологічні особливості. Лісовий вид. Мешкає переважно у вологих заплавах лісах на узліссях та галявинах з великим фіторізноманіттям. Розвивається на багатьох листяних деревах, найчастіше в чагарниковому ярусі. В горах трапляються до висот 500-1000 м н.р.м. Зимуює на стадії личинки. Протягом року з'являється 1-2 генерації (Aspöck et al., 1980, 2016; Brooks, Barnard, 1990; Brooks, 1997; Середюк, 2013, 2015).

***Cunctochrysa albolineata* (Killington, 1935)**

(= *Chrysopa tenella* Killington, 1851, = *Chrysopa albolineata* Killington, 1935, = *Chrysopa albolineata* Steinmann, 1964, = *Anisochrysa albolineata* Hölzel, 1970)

Матеріал. На основі літературних даних (Бабидорич, 1993).

Поширення. Транспалеарктичний вид (північний варіант). В Україні відмічений на правобережжі у степовій, лісостеповій та зоні мішаних лісів, а також в Криму. В Карпатах відмічений тільки в Закарпатті.

Біологічні особливості. Мешкає на численних листяних породах дерев та в чагарниковому ярусі. Спорадично відзначений в садах, парках та в рудеральних ландшафтах міст. Доходить до висоти 800 м н.р.м. Щільність з роками сильно варіює, але вид ніколи не буває масовим. Зимують личинки або передлялечки. Протягом року з'являється два покоління (Aspöck et al., 1980, 2016; Brooks, Barnard, 1990; Brooks, 1997).

***Nineta inpunctata* (Reuter, 1894)**

(= *Chrysopa septempunctata* Reuter, 1894, = *Chrysopa inpunctata* Hölzel, 1965, = *Nineta reuteri* Tjeder, 1967, = *Nineta inpunctata* Gepp, 1978)

Матеріал. Закарпатська обл.: с. Луг, урочище «Кузій» 13.07.2015, с. Луг 12.07.2014, с. Мала Уголька, 25.07.2011, м. Рахів, 26.07.1998, м. Хуст, «Долина нарцисів», 06.2008. Івано-Франківська обл.: с. Максимець, лісн. «Горганське», 13.06.2015, 15.06.2015 (3).

Поширення. Європейський лісовий вид. В Україні відомий лише із карпатського регіону (Закарпатська та Івано-Фрiнкiвська обл.).

Біологічні особливості. Мешкає в мішаних лісах на висотах від 150 до 1400 м н.р.м. Імаго летить на світло (Aspöck et al., 1980, 2016; Brooks, Barnard, 1990; Brooks, 1997; Середюк, 2013, 2015).

Nineta flava (Scopoli, 1763)

(= *Hemerobius flavus* Scopoli, 1763, = *Chrysopa subfalcata* Stephens, 1836, = *Chrysopa flava* Hagen, 1858, = *Nineta flava* Navas, 1912, = *Chrysocerca flava* Lacroix, 1924, = *Chrysopa flava* Hölzel, 1965)

Матеріал. Закарпатська обл.: с. Мала Уголька, 11.06.2012 (3), с. Луг, урочище «Кузій», 25.08.2014, Ужоцький перевал, 12-17.08.2014.

Поширення. Європейсько-кавказький вид. В Україні поширений в лісостеповій та степовій зонах і в Криму. В Карпатах – тільки в Закарпатті.

Біологічні особливості. Мешкає в розріджених деревостанах на окраїнах лісу, або на чагарниках, в парках та садах. Розвиток частіше спостерігається на чагарниках, рідко на листяних породах дерев. В горах піднімається до субальпійської зони (до 1000 м). Локально має високу щільність заселення. Зимує лялечка. Протягом року з'являється два покоління (Aspöck et al., 1980, 2016; Brooks, Barnard, 1990; Brooks, 1997; Середюк, 2013, 2015).

Nineta vittata (Wesmael, 1841)

(= *Chrysopa vittata* Wesmael, 1841, = *Hemerobius proximus* Rambur, 1842, = *Chrysopa intergo* Hagen, 1852, = *Nothochrysa divacea* Gerttacker, 1894, = *Parachrysa divacea* Gerttacker, 1915, = *Chrysocerca vittata* Wesmael, 1924)

Матеріал. Закарпатська обл.: м. Рахів, 22.06.1998, 26.07.1998, 24.09.2008, 27.08.2008, 02.09.2008, с. Ділове, 24.06.1998, с. Мала Уголька, 05.06.2011, 15.06.2011, 11.06.2012, смт. Ясіня, 06.06.2007. Івано-Франківська обл.: с. Микуличин, 18.07.2015, с. Соколівка, 08.06.2009.

Поширення. Транспалеарктичний вид (південний варіант). В Україні відомий із карпатського регіону та Київської області. В Карпатах – локально.

Біологічні особливості. Мешкає на листяних породах. Розвивається на листяних деревах, чагарниках (частіше) та іноді на рослинності лісових галявин. В горах піднімається до зони хвойних лісів (до 1300 м н.р.м). Щільність заселення стабільно невисока. 1-2 генерації в рік (Aspöck et al., 1980, 2016; Brooks, Barnard, 1990; Brooks, 1997; Середюк, 2013, 2015).

Nineta pallida (Schneider, 1846)

(= *Chrysopa pallida* Schneider, 1851, = *Nineta pallida* Eglin, 1940, = *Chrysopa pallida* Hölzel, 1965)

Матеріал. Закарпатська обл.: с. Мала Уголька, 21.06.2012. Івано-Франківська обл.: с. Микуличин, 18.07.2015, г. Хом'як, 15.08.2015, 16.08.2015. Львівська обл.: с. Крушельниця, 09.08.2015 (3).

Поширення. Транспалеарктичний вид (північний варіант). В Україні поширений тільки в карпатському регіоні, від передгір'їв до субальпіки.

Біологічні особливості. Мешкає на хвойних деревах, переважно на *Picea*. В горах піднімається до субальпійської зони (до 1700 м н.р.м.). Щільність населення локально висока (Aspöck et al., 1980, 2016; Brooks, Barnard, 1990; Brooks, 1997; Середюк, 2013, 2015).

Peyerimhoffina gracilis (Schneider, 1851)

(= *Chrysopa gracilis* Schneider, 1851, = *Chrysopa stenoptila* Schneider, 1851, = *Chrysopa tricolor* Brauer, 1856, = *Chrysopa (Apertochrysa) gracilis* Schneider, 1970, = *Tjederina gracilis* Hölzel, 1970)

Матеріал. Закарпатська обл.: м. Ужгород, 02.07.2014, м. Свалява, 05.07.1959 (2), Юлівська гора, 30.07.1960, с. Калинки, 06.07.2014, 16.07.2014. Івано-Франківська обл.: с. Старі Кути, 07.08.2009 (2), с. Гута, 10.08.2012.

Поширення. Середземноморський вид. В Україні відомий лише з Карпат та Закарпатської низовини.

Біологічні особливості. Розвивається тільки на хвойних деревах, переважно на *Picea* та *Abies*. Найвища щільність в монокультурі *Picea* у гірському поясі. Доходить до 800 м.н.р.м. Щільність заселення сильно варіює. Зимує на стадії імаго. Протягом року з'являється одне покоління (Aspöck et al., 1980, 2016; Brooks, Barnard, 1990; Brooks, 1997; Середюк, 2015).

***Pseudomallada ventralis* (Curtis, 1834)**

(= *Chrysopa ventralis* Curtis, 1834, = *Cintameva ventralis* Navas, 1923, = *Chrysopa (Nigrochrysopa) ventralis* Steinmann, 1964, = *Chrysopa (Anisochrysa) ventralis ventralis* Tjeder, 1967, = *Chrysopa (Anisochrysa) ventralis* Zeleny, 1971, = *Anisochrysa (Anisochrysa) ventralis*, Monserrat, 1977, = *Anisochrysa ventralis* Gepp, 1974)

Матеріал. Закарпатська обл.: с. Мала Уголька, 25.07.2011, 01.07.2012, 21.07.2012 (4); с. Луг, 10.07.2014 (2).

Поширення. Європейський лісовий вид. В Україні поширений в лісостеповій зоні. В Карпатах відзначений тільки в Закарпатті.

Біологічні особливості. Розвивається як на листяних, так і на хвойних деревах та окремих чагарниках. В горах зустрічається до верхньої межі лісу. Щільність невисока. Літ з першої половини травня до вересня включно. Зимує на стадії личинки. Протягом року розвивається одне, рідко два покоління (Aspöck et al., 1980, 2016; Brooks, Barnard, 1990; Brooks, 1997; Середюк, 2015).

***Pseudomallada flavifrons* (Brauer, 1850)**

(= *Chrysopa flavifrons* Brauer, 1850, = *Chrysopa nigropunctata* Pictet, 1865, = *Chrysopa meyeri* Navas, 1908, = *Chrysopa riparia* Navas, 1908, = *Chrysopa monticola* Navas, 1915, = *Chrysopa lineolata* Hölzel, 1973, = *Chrysopa cosmeta* Navas, 1915, = *Chrysopa narcissina* Navas, 1923, = *Chrysopa gallica* Navas, 1915, = *Chrysopa luteola* Hölzel, 1973, = *Chrysopa fiarina* Navas, 1932, = *Chrysopa flavifrons* Steinmann, 1964, = *Anisochrysa flavifrons* Monserrat, 1978)

Матеріал. Закарпатська обл.: с. Мала Уголька, 25.07.2011, 01.07.2012, 21.07.2012 (4); с. Луг, 10.07.2014 (2).

Поширення. Середземноморський вид. В Україні – південь лісостепової та степова зони, Крим. В Карпатах – передгір'я Івано-Франківської області, гірські райони Закарпаття.

Біологічні особливості. Розвиток відзначено на численних листяних деревах та у чагарниковому ярусі. Є випадки розвитку на хвойних. Перевагу надає світлим широколистяним лісам. Зустрічається до 1800 м.н.р.м. Щільність заселення низька. Зимує личинка. Протягом року – 2-3 покоління (Aspöck et al., 1980, 2016; Brooks, Barnard, 1990; Brooks, 1997; Середюк, 2013, 2015).

***Pseudomallada prasinus* (Burmeister, 1839)**

(= *Chrysopa prasina didyma* Navas, 1901, = *Chrysopa prasina degradana* Navas, 1906, = *Chrysopa prasina modesta* Navas, 1906, = *Chrysopa prasina disticta* Navas, 1907, = *Chrysopa prasina luxurians* Navas, 1909, = *Chrysopa prasina notha* Navas, 1909, = *Chrysopa prasina nigrescens* Navas, 1909, = *Chrysopa prasina striata* Navas, 1901, = *Chrysopa prasina punctigera* Selys-Longchamps, 1888, = *Chrysopa prasina respersa* Navas, 1911, = *Chrysopa prasina amabilis* Navas, 1911, = *Chrysopa prasina abluta* Navas, 1917, = *Chrysopa prasina selysi* Navas, 1919, = *Chrysopa prasina villosa* Navas, 1919, = *Chrysopa prasina patricia* Navas, 1919, = *Chrysopa prasina ventralis* Navas, 1921, = *Chrysopa prasina viriginea* Navas, 1921, = *Chrysopa prasina bielensis* Navas, 1930, = *Chrysopa prasina coronata* Navas, 1915, = *Chrysopa prasina salvadori* Navas, 1915, = *Chrysopa prasina gerundensis* Navas, 1915, = *Chrysopa prasina gastrica* Navas, 1914, = *Chrysopa prasina guitarti* Navas, 1914, = *Chrysopa prasina ditata* Navas, 1915, = *Chrysopa prasina gemina* Navas, 1923, = *Chrysopa prasina langloisi* Navas, 1929, = *Chrysopa prasina punctigerarespersa* Lacroix, 1915, = *Chrysopa mariana chlorocephala* Navas, 1907, = *Chrysopa mariana stictocera* Navas, 1907, = *Chrysopa mariana scalaris* Navas, 1909, = *Chrysopa mariana insignata* Lacroix, 1913, = *Chrysopa mariana stictocera insignata* Lacroix, 1915, = *Chrysopa mariana stictocerascalaris* Lacroix, 1915, = *Chrysopa mariana chlorocephalascalaris* Lacroix, 1915, = *Chrysopa mariana chlorocephalainsignata* Lacroix, 1915, = *Chrysopa mariana chlorocephalascalaris insignata* Lacroix, 1915, = *Chrysopa mariana dirempta* Lacroix, 1917, = *Chrysopa prasina obsoleta* Navas, 1901, = *Chrysopa prasina* Burmeister, 1839, = *Chrysopa aspersa* Wesmael, 1841, = *Chrysopa*

coerulea Brauer, 1851, = *Chrysopa mariana* Navas, 1905, = *Chrysopa sachalinensis* Matsumura, 1911, = *Chrysopa burri* Navas, 1914, = *Chrysopa caucasica* Navas, 1914, = *Chrysopa nikkoensis* Okamoto, 1914, = *Chrysopa ventralis* Navas, 1926, = *Hemerobius ramburii* A. Costa, 1855, = *Mallada prasinus* Burmeister, 1839, = *Chrysopa aspersa nigriventris* Heyden, 1896, = *Pseudomallada prasinus* Burmeister, 1839, = *Hemerobius prasinus* Burmeister, 1839, = *Anisochrysa prasina* Burmeister, 1839, = *Chrysopa ventralis prasina* Burmeister, 1839, = *Anisochrysa ventralis prasina* Burmeister, 1839, = *Mallada ventralis prasinus* Burmeister, 1839, = *Chrysopa prasina aspersa* Wesmael, 1841, = *Cintameva mariana* Navas, 1905)

Матеріал. Закарпатська обл.: с. Мала Уголька, 01.10.2012, Ужоцький перевал, 12-17.08.2014 (3), Юлівська гора, 17.07.1960.

Поширення. Транспалеарктичний вид (південний варіант). В Україні поширений в підзоні мішаних лісів, лісостеповій та степовій зонах, у Криму. В Карпатах – локально, до поясу хвойних лісів.

Біологічні особливості. Розвивається на численних листяних, хвойних деревах та чагарниках. Відзначений також в парках та садах. Термофіл. В горах трапляються до 1700 м н.р.м. Щільність заселення невисока. Зимуює на стадії личинки (Aspöck et al., 1980, 2016; Brooks, Barnard, 1990; Brooks, 1997; Середюк, 2013, 2015).

Родина Coniopterygidae Burmeister, 1839

Coniopteryx (Coniopteryx) pygmaea (Enderlein, 1906)

(= *Coniopteryx pygmaea* Enderlein, 1906, = *Coniopteryx hoelzeli* Aspöck, 1964, = *Coniopteryx transsylvanika* Kis, 1964, = *Coniopteryx (Coniopteryx) holzeli* Kis & al., 1970, = *Coniopteryx (Coniopteryx) pygmaea* Enderlein, 1977)

Матеріал. На основі літературних даних (Dziędzielewicz, 1910; Захаренко, 1997).

Поширення. Європейський лісовий вид. В Україні – лівобережжя Лісостепу, північ степової зони. В Карпатах – тільки в Прикарпатті.

Біологічні особливості. Розвивається на листяних деревах. Найвища щільність у мішаних лісах із рясним трав'яним покривом. Термофіл. Трапляються на висотах від 100 до 800 м н.р.м (Aspöck et al., 1980, 2016).

Coniopteryx (Coniopteryx) tineiformis (Curtis, 1834)

(= *Coniopteryx tineiformis* Curtis, 1834, = *Malacomysa lactea* Wesmael, 1836, = *Sciodus fuscus* Zetterstedt, 1840, = *Sciodus lacteus* Zetterstedt, 1840, = *Coniopteryx lactea* Hagen, 1866, = *Coniopteryx fusca* Hagen, 1866, = *Sciodus albus* Enderlein, 1906)

Матеріал. На основі літературних даних (Dziędzielewicz, 1910; Захаренко, 1997).

Поширення. Голарктичний вид. В Україні зустрічається в лісостеповій зоні (лівобережжя). В Карпатах – тільки в Прикарпатті.

Біологічні особливості. Мешкає на багатьох листяних деревах та чагарниках, у біотопах із високим фіторізноманіттям (на лісових галявинах, в садах, на прибережній рослинності). Доходить до висоти 1000 м н.р.м. Зустрічається локально, щільність заселення висока. Зимують передлялечки. Протягом року розвивається два, іноді три покоління (Aspöck et al., 1980, 2016).

Conwentzia pineticola (Enderlein, 1905)

Матеріал. На основі літературних даних (Dziędzielewicz, 1910; Захаренко, 1997).

Поширення. Голарктичний вид. В Україні поширений в зоні мішаних лісів. У Карпатах зареєстрований тільки в Передкарпатті.

Біологічні особливості. Зустрічається в передгірських та гірських районах до субальпійської зони. Найчастіше мешкає на *Picea*, *Abies*, *Pinus* та *Larix*. Щільність завжди невисока, частіше відзначений на висоті до 700 м н.р.м (Aspöck et al., 1980, 2016).

***Conwentzia psociformis* (Curtis, 1834)**

(= *Coniopteryx psociformis* Curtis, 1834, = *Coniopteryx aphidiformis* Vambur, 1842, = *Coniortes aphidiformis* Walker, 1853, = *Coniortes psociformis* Walker, 1853, = *Conwentzia psociformis* Enderlein, 1905)

Матеріал. На основі літературних даних (Dziędzielewicz, 1910; Захаренко, 1997).

Поширення. Голарктичний вид. В Україні поширений в лісостеповій та степовій зонах. У Карпатах відомий тільки з Передкарпаття.

Біологічні особливості. Розвивається на листяних породах дерев і чагарників. Перевагу надає *Quercus* та *Crataegus*. Доходить до висот 500 м.н.р.м. Щільність заселення сильно варіює. Зимує на стадії передлялечки. Протягом року з'являється 2-3 покоління (Aspöck et al., 1980, 2016).

***Semidalis aleyrodiformis* (Stephens, 1836)**

(= *Coniopteryx aleyrodiformis* Stephens, 1836, = *Conioptes aleyrodiformis* Walker, 1853, = *Semidalis aleurodiformis* Enderlein, 1905, = *Semidalis curtisiana* Enderlein, 1906, = *Semidalis albata* Enderlein, 1907, = *Semidalis alpina* Withycombe, 1925, = *Semidalis poinciana* Withycombe, 1925, = *Nipheta curtisiana* Enderlein, 1930, = *Nipheta alpina* Enderlein, 1930, = *Nipheta poiciana* Enderlin, 1930, = *Coniopteryx albata* Banks, 1937)

Матеріал. На основі літературних даних (Захаренко, 1997).

Поширення. Транспалеарктичний вид (південний варіант). В Україні поширений у лісостеповій та степовій зонах, а також в Криму. В Карпатах – відмічений тільки в Закарпатті.

Біологічні особливості. Розвивається на листяних деревах та чагарниках, переважно на *Quercus*, *Carpinus* та *Crataegus*. Імаго іноді зустрічається і на хвойних. В горах піднімається до висот близько 1000 м.н.р.м. Зимують передлялечки. Протягом року – 2, рідко три генерації (Aspöck et al., 1980, 2016).

***Helicoconis (Helicoconis) lutea* (Wallengren, 1871)**

(= *Coniopteryx lutea* Klapalek, 1894, = *Helicoconis lutea* Enderlein, 1905)

Матеріал. На основі літературних даних (Dziędzielewicz, 1910; Захаренко, 1997).

Поширення. Голарктичний вид. В Україні поширений тільки в Карпатах.

Біологічні особливості. Мешкає тільки на хвойних, переважно на *Picea*. Доходить до 1000 м н.р.м. Щільність заселення у сухих соснових лісах, або світлих ялинових лісах, висока. Протягом року – 1-2 покоління (Aspöck et al., 1980, 2016).

Родина Hemerobiidae Latreille, 1802***Drepanopteryx phalaenoides* (Linnaeus, 1758)**

(= *Hemerobius phalaenoides* Linnaeus, 1758, = *Osmylus phalaenoides* Latreille, 1802, = *Drephanopteryx phalaenoides* Leach, 1815, = *Megalomus phalaenoides* Rambur, 1842)

Матеріал. Закарпатська обл.: м. Рахів, 16.05.2007, 22.08.2008, с. Дубове, 06-29.06.2014, с. Мала Уголька, 10.06.2007, 17.06.2010 (2); 05.06.2011, 25.07.2011 (2), 05.08.2011, 21.06.2012, (2), 01.07.2012 (8), 11.07.2012 (38), 11.08.2012 (2), 01.09.2012 (2), 01.10.2012, с. Луг, 17.05.2007 (3), 20.05.2007, 29.05.2007 (3), 10.06.2007, 15.06.2007 (2), 07.07.2007, 27.09.2007 (3), с. Мужієво, 15.08.2009, 27.08.2009. Івано-Франківська обл.: м. Косів, 17.08.2007, с. Татарів, 01.05.2013, с. Соколівка, 05-07.05.2009, 08-11.05.2009, 16-18.05.2009, 25-29.05.2009, 15.06.2009, 25.06.2009.

Поширення. Транспалеарктичний вид (північний варіант). В Україні відмічений на заході лісостепової та півдні степової зон. В Карпатах – локально по всій території до зони хвойних лісів.

Біологічні особливості. Розвивається на численних деревах та чагарниках, зрідка на хвойних. Населяє світлі букові ліси та галявини із рясним трав'яним покривом. Доходить до

1000 м н.р.м. Зимує на стадії імаго. Протягом року – одне, іноді два покоління (Aspöck et al., 1980, 2016; Середюк, 2013).

Hemerobius (Hemerobius) atrifrons (McLachlan, 1868)

(= *Hemerobius fasciatus* Göszy, 1852, = *Hemerobius atrifrons* McLachlan, 1868, = *Reuterobius atrifrons* Krüger, 1922)

Матеріал. Закарпатська обл.: с. Мала Уголька, 11.07.2012, м. Рахів, 01.10.2009, с. Усть-Чорна, 22.07.2015. Івано-Франківська обл.: с. Микуличин, 16.07.2015, схил г. Хом'як, 15.08.2015 (2). Львівська обл.: м. Сколе, 07.08.2015 (3).

Поширення. Транспалеарктичний вид (північний варіант). В Україні відомий тільки з карпатського регіону.

Біологічні особливості. Розвивається тільки на хвойних, переважно на *Larix*. Уникає посушливих та спекотних місць. Трапляється частіше в субальпійському поясі, а поширення обмежується верхньою межею лісу. Щільність заселення стабільно низька. Зимує на стадії передлялечки. Протягом року – 2 генерації (Aspöck et al., 1980, 2016; Середюк, 2013).

Hemerobius (Hemerobius) contumax (Tjeder, 1932)

(= *Hemerobius contumax* Tjeder, 1932)

Матеріал. Закарпатська обл.: с. Усть-Чорна, 22.07.2015. Івано-Франківська обл.: с. Бистриця, 10.06.2014, 11.06.2014 (5), 12.06.2014 (4), схил г. Хом'як, 15.08.2015.

Поширення. Європейський лісовий вид. В Україні поширений тільки в Карпатах.

Біологічні особливості. Розвивається тільки на хвойних, переважно на *Picea*, *Pinus*, або *Larix*. Доходить до субальпійського поясу. Щільність заселення стабільно низька.

Hemerobius (Hemerobius) fenestratus (Tjeder, 1932)

(= *Hemerobius fenestratus* Tjeder, 1932)

Матеріал. Закарпатська обл.: с. Усть-Чорна, 22.07.2015 (12), с. Луг, 29.05.2007. Івано-Франківська обл.: с. Максимець, лісн. «Горганське», 14.06.2015 (3), с. Бистриця, 11.06.2014 (3).

Поширення. Європейський лісовий вид. В Україні відомий тільки з Карпат.

Біологічні особливості. Розвивається на хвойних (*Picea*, *Larix*, *Pinus*). Уникає посушливих місць. Приврочений до гір (доходить до субальпійського поясу). Щільність заселення стабільно низька.

Hemerobius (Hemerobius) handschini (Tjeder, 1957)

(= *Hemerobius handshini* Tjeder, 1957)

Матеріал. Закарпатська обл.: м. Хуст, «Долина нарцисів», 14-30.08.2009. Івано-Франківська обл.: с. Микуличин, 18.07.2015 (2), пол. Пожижевська, 08.2014.

Поширення. Європейсько-кавказький вид. В Україні зустрічається в Криму і Карпатах (локально в Закарпатській та Івано-Франківській обл.).

Біологічні особливості. Термофіл. Розвивається на хвойних. На південних схилах локально масовий, на північних – зазвичай, відсутній.

Hemerobius (Hemerobius) lutescens (Fabricius, 1793)

(= *Hemerobius lutescens* Fabricius, 1793, = *Hemerobius affinis* Stephens, 1836)

Матеріал. На основі літературних даних (Захаренко, 1997).

Поширення. Європейсько-кавказький вид. В Україні поширений у лісостеповій зоні. В Карпатах – тільки в Прикарпатті.

Біологічні особливості. Розвивається на численних листяних породах, але поодинокі особи відзначено на хвойних. Звичайний мешканець рудеральних ландшафтів (парки та сади).

Доходить до субальпійської зони, де відзначений спорадично. Локально щільність заселення висока. Іноді, на *Quercus* або *Crataegus*, спостерігається масовий розвиток. Зимує передлячка. Протягом року з'являється від 2 до 4 поколінь (Aspöck et al., 1980, 2016).

Hemerobius (Hemerobius) humulinus (Linnaeus, 1758)

(= *Hemerobius humulinus* Linnaeus, 1758, = *Hemerobius humuli* Linnaeus, 1761, = *Hemerobius maculatus* Wesmael, 1841)

Матеріал. Закарпатська обл.: с. Мала Уголька, 15.06.2007, 11.06.2012, 01.07.2012 (4), 01.09.2012, с. Луг, урочище «Кузій», 10.07.2014. Львівська обл.: схил г. Парашка, 08.08.2015.

Поширення. Голарктичний вид. В Україні – майже по всій території, окрім півночі зони мішаних лісів. У Карпатах зустрічається по всій території, окрім високогір'я.

Біологічні особливості. Розвивається на листяних деревах та чагарниках, іноді на хвойних. Трапляється також у садах та парках. Доходить до субальпійської зони. Зимує передлячка. Має два, іноді три покоління (Aspöck et al., 1980, 2016; Середюк, 2013).

Hemerobius marginatus (Stephens, 1836)

(= *Hemerobius marginatus* Stephens, 1836, = *Hemerobius flexuosus* Hagen, 1858, = *Brauerobius marginatus* Krüger, 1922, = *Hemerobius marginatus janoviensis* Dziedzielewicz, 1906, = *Hemerobius irregularis* Nakahara, 1915, = *Hemerobius marginatus lapponicus* Meinander, 1962, = *Hemerobius (Brauerobius) marginatus* Zeleny, 1963)

Матеріал. Закарпатська обл.: м. Рахів, 16.05.2007, 22.08.2008, 18.09.2008, 07.09.2009, 08.10.2008, 01.10.2009, с. Усть-Чорна полонина, «Ружа», 22.07.2015, с. Усть-Чорна, 21.07.2015 (2), 22.07.2015 (6), с. Мала Уголька, 12.07.2004 (2), 02.08.2004, 06.09.2004, 27.09.2004 (2), 30.08.2004, 01.07.2012 (2), 11.07.2012 (8), 21.06.2012 (2), 21.07.2012 (3), 01.10.2012 (5), с. Луг, урочище «Кузій», 25.08.2014 (3), 10.09.2014. Івано-Франківська обл.: схил г. Синяк, 16.08.2015, схил г. Хом'як, 16.08.2015, м. Косів, 18-20.06.2009, с. Соколівка, 05-07.05.2009. Львівська обл.: ок. м. Сколе, 07.08.2015 (2).

Поширення. Транспалеарктичний вид (північний варіант). В Україні зустрічається переважно у лісостеповій зоні, спорадично в Криму. У Карпатах – повсюдно до зони хвойних лісів.

Біологічні особливості. Мешкає, головним чином, на листяних деревах, але надає перевагу *Corylus*. Термофіл. Доходить до субальпійської зони. Відзначена значна варіація чисельності. Зимує на стадії яйця. Протягом року розвивається одна, іноді дві генерації (Aspöck et al., 1980, 2016; Середюк, 2013).

Hemerobius (Hemerobius) micans (Olivier, 1792)

(= *Hemerobius micans* Olivier, 1792, = *Hemerobius punctatus* Stephens, 1836, = *Hemerobius pallidus* Stephens, 1836, = *Micropalpus fuscineris* Schneider, 1845, = *Micropalpus irroratus* Costa, 1855, = *Schneiderobius micans* Krüger, 1922)

Матеріал. Закарпатська обл.: м. Рахів, 27.08.2008, 18.09.2008, с. Березинки, 24.06.2007, с. Усть-Чорна, полонина «Ружа», 22.07.2015 (20), с. Усть-Чорна, 21.07.2015 (12), 22.07.2015 (21), с. Луг, урочище «Кузій», 11.07.2014, 25.07.2014, 25.08.2014, с. Луг, 17.05.2007, 31.05.2007, 29.05.2007 (2), 15.09.2007 (3), 12.07.2014 (2), с. Мала Уголька, 14.06.2004, 12.07.2004, 16.08.2004, 19.08.2004, 30.08.2004, 27.09.2004, 11.05.2007, 18.05.2007 (2), 15.05.2011, 21.05.2012, 01.06.2012, 01.07.2012 (16), 11.07.2012 (4), 21.07.2012 (12), 11.08.2012 (2), 01.09.2012 (2), 01.10.2012 (2). Івано-Франківська обл.: м. Яремче, 17.06.2004, с. Урич, 20.05.2014, м. Косів, 18.05.2009, 22.08.2009, схил г. Хом'як, 20.07.2015 (11), 15.08.2015 (7), схил г. Піп Іван, 17.07.2015, с. Микуличин, 16.07.2015, 18.07.2015 (10), с. Соколівка, 30.07.2009, с. Старі Кути, 10.06.2009, 14.08.2009. Львівська обл.: с. Крушельниця, 08.08.2015, 09.08.2015, схил г. Парашки, 08.08.2015 (2), ок. м. Сколе, 07.08.2015 (16).

Поширення. Європейський лісовий вид. В Україні поширений у лісостеповій, степовій зонах та в Криму. В Карпатах – майже повсюдно.

Біологічні особливості. Розвивається тільки на листяних породах дерев (*Quercus*, *Fagus*, *Carpinus*), спорадично – на чагарниках. Евритоп. Доходить до субальпійської зони. Локально

має високу щільність. Зимують лялечки. Протягом року розвивається 2-3, рідко 4 покоління (Aspöck et al., 1980, 2016; Середюк, 2013).

Hemerobius (Hemerobius) nitidulus (Fabricius, 1777)

(= *Hemerobius nitidulus* Fabricius, 1777, = *Hemerobius ochraceus* Wesmael, 1841, = *Micropalpus obscurus* Rambur, 1842, = *Hemerobius haemacrus* Navas, 1908, = *Schneiderobius nitidulus* Krüger, 1922)

Матеріал. На основі літературних даних (Dziędzielewicz, 1910; Захаренко, 1997).

Поширення. Європейський лісовий вид. В Україні відомий із лівобережжя лісової та лісостепової зон, всієї степової зони, а також з Криму. В Карпатах відомий тільки з Передкарпаття.

Біологічні особливості. Розвивається тільки на хвойних (частіше на *Pinus*). Термофіл. Доходить до 2200 м н.р.м. Зимує на стадії лялечки. Протягом року розвивається 2-3 покоління (Aspöck et al., 1980, 2016).

Hemerobius (Hemerobius) perelegans (Stephens, 1836)

(= *Hemerobius perelegans* Stephens, 1836, = *Hemerobius subnebulosus* v. *perelegans* McLachlan, 1868)

Матеріал. На основі літературних даних (Dziędzielewicz, 1910; Захаренко, 1997).

Поширення. Європейський лісовий вид. В Україні відмічений тільки для Карпат (Закарпатська та Івано-Франківська області).

Біологічні особливості. Розвивається як на листяних, так і на хвойних деревах. Термофіл. В горах доходить до субальпійської зони. Зимує передлялечка. Протягом року – 1-2 покоління (Aspöck et al., 1980, 2016).

Hemerobius (Hemerobius) pini (Stephens, 1836)

(= *Hemerobius pini* Stephens, 1836, = *Hemerobius fasciatus* Mjöberg, 1909, = *Hemerobius suecicus* Wesmael, 1841, = *Reuterobius pini* Krüger, 1922)

Матеріал. Закарпатська обл.: с. Усть-Чорна, 22.07.2015, с. Мала Уголька, 21.06.2012, 11.07.2012, м. Хуст, «Долина нарцисів», 21-28.08.2009. Івано-Франківська обл.: с. Микуличин, 16.07.2015, с. Максимець, «Горганське» лісництво, 10.06.2014, 11.06.2014 (3), 13.06.2015 (2).

Поширення. Європейський лісовий вид. В Україні відомий із Карпат (Закарпатська, Івано-Франківська та Львівська обл.), але також зареєстрований у Сумській області.

Біологічні особливості. Розвивається тільки на хвойних, переважно на *Picea*. Термофіл. У горах доходить до субальпійської зони. Протягом року – 2-3 покоління (Aspöck et al., 1980, 2016; Середюк, 2013).

Hemerobius (Hemerobius) simulans (Walker, 1853)

(= *Hemerobius simulans* Walker, 1853, = *Hemerobius orotypus* Wallengren, 1870, = *Hemerobius piceus* Navas, 1925)

Матеріал. Закарпатська обл.: с. Мала Уголька, 01.10.12, с. Луг, 29.05.2007, с. Луг, урочище «Кузій», 15-17.09.2008, г. Піп Іван, 24.08.2008, с. Мужієво, 12-19.04.2009. Івано-Франківська обл.: схил г. Хом'як, 20.07.2015 (2), с. Микуличин, 18.07.2015 (2), с. Соколівка, 25.06.2009 (3), 18.07.2009, 30.07.2009. Львівська обл.: с. Крушельниця, 09.08.2015.

Поширення. Голарктичний вид. В Україні поширений на території правобережжя лісостепової зони. В Карпатах – повсюдно, окрім високогір'я.

Біологічні особливості. Розвивається на хвойних, переважно на *Larix*. Термофіл. Доходить до субальпійської зони. Щільність заселення завжди низька. Протягом року – дві генерації (Aspöck et al., 1980, 2016; Середюк, 2013).

Hemerobius (Hemerobius) stigma (Stephens, 1836)

(= *Hemerobius stigma* Stephens, 1836, = *Hemerobius irrorabus* Stephens, 1836, = *Hemerobius strigosus* Zetterstedt, 1840, = *Hemerobius limbatellus* Zetterstedt, 1840, = *Hemerobius limbatus* Wesmael, 1841, = *Hemerobius sigmaterus* Fitch, 1853, = *Hemerodomyia buyssoni* Navas, 1909, = *Hemerobius periphericus* Navas, 1913, = *Hemerobius buyssoni* Navas, 1917)

Матеріал. Закарпатська обл.: с. Усть-Чорна, полонина «Ружа», 22.07.2015 (2), с. Усть-Чорна, 22.07.2015 (2), с. Березники, 24.06.2007, с. Луг, 29.04.2007, 17.05.2007 (2), 20.05.2007, 29.05.2007, 08.06.2007 (2), 10.09.2007 (3). Івано-Франківська обл.: с. Микуличин, 18.07.2015 (4), с. Татарів, 15.08.2015, с. Старі Кути, 25.05.2009. Львівська обл.: схил г. Парашка, 08.08.2015, с. Крушельниця, 08.08.2015 (2).

Поширення. Голарктичний вид. В Україні відомий із південних областей. В Карпатах – локально до субальпійської зони.

Біологічні особливості. Розвивається на хвойних деревах, переважно на *Pinus*. Зимують лялечка, передлялечка або імаго. Зазвичай має дві (зрідка три) генерації (Aspöck et al., 1980, 2016).

Wesmaelius (Wesmaelius) concinnus (Stephens, 1836)

(= *Hemerobius concinnus* Stephens, 1836, = *Hemerobius cylindripes* Wesmaell, 1841, = *Hemerobius atomarius* Göszy, 1852, = *Boriomyia concinna* Banks, 1905, = *Wesmaelius concinnus* Krüger, 1922, = *Kimminsia concinna* Mainanger, 1962, = *Boriomyia (Wesmaelius) Zeleny*, 1963, = *Wesmaelius (Wesmaelius) concinnus* Kis & al., 1970)

Матеріал. Закарпатська обл.: с. Мала Уголька, 01.07.2012. Івано-Франківська обл.: с. Максимець, «Горганське» лісництво, 08.06.2009 (2).

Поширення. Транспалеарктичний вид (північний варіант). В Україні зареєстрований у центральній частині зони мішаних лісів та в Карпатах (Івано-Франківська та Закарпатська обл.)

Біологічні особливості. Розвивається на хвойних деревах. Надає перевагу *Pinus* та *Picea* Термофіл. Чисельність стабільно низька. Зимують на стадії яйця. Протягом року – одна генерація (Aspöck et al., 1980, 2016; Середюк, 2013).

Wesmaelius (Wesmaelius) quadrifasciatus (Reuter, 1894)

(= *Hemerobius concinnus* Stephens, 1836, = *Hemerobius cylindripes* Wesmaell, 1841, = *Hemerobius atomarius* Göszy, 1852, = *Boriomyia concinna* Banks, 1905, = *Wesmaelius concinnus* Krüger, 1922, = *Kimminsia concinna* Mainanger, 1962, = *Boriomyia (Wesmaelius) Zeleny*, 1963, = *Wesmaelius (Wesmaelius) concinnus* Kis & al., 1970)

Матеріал. Закарпатська обл.: м. Рахів, 22.08.2008, с. Мала Уголька, 01.07.2012, с. Усть-Чорна, полонина «Ружа», 22.07.2015. Івано-Франківська обл.: с. Максимець, «Горганське» лісництво, 08.06.2009 (2).

Поширення. Транспалеарктичний (північний варіант) вид. В Україні відомий тільки із Карпат (Львівська, Івано-Франківська та Закарпатська обл.)

Біологічні особливості. Розвивається на хвойних, переважно на *Picea* та *Abies*. Термофіл. Чисельність низька. Трапляється від низин до субальпійської зони. Зимують на стадії личинки. Протягом року – одна генерація (Aspöck et al., 1980, 2016).

Wesmaelius (Kimminsia) malladai (Navàs, 1925)

(= *Hemerobius malladai* Navas, 1925, = *Boriomyia mortoni* Killington, 1937, = *Kimminsia mortoni* Killington, 1937, = *Kimminsia killingtoni* Morton in Fraser, 1942, = *Boriomyia malladai* Kimmins, 1963, = *Boriomyia killingtoni* Zeleny, 1973, = *Wesmaelius malladai* Greve, 1969)

Матеріал. На основі літературних даних (Dziędzielewicz, 1910; Захаренко, 1997).

Поширення. Європейсько-кавказький вид. В Україні зареєстрований тільки із Передкарпаття.

Біологічні особливості. Лісовий вид. Розвивається як на листяних, так і на хвойних породах, зазвичай на чагарниках або ж на високій трав'янистій рослинності. Доходить до

субальпійської зони. Преімагінальні стадії невідомі. Протягом року – 1-2 покоління (Aspöck et al., 1980, 2016).

***Wesmaelius (Kimminisia) mortoni* (McLachlan, 1899)**

(= *Hemerobius mortoni* McLachlan, 1899, = *Boriomyia mortoni* Lucas, 1927, = *Boriomyia enontekiensis* Klingstedt, 1929, = *Kimminisia mortoni* Fraser, 1959, = *Kimminisia enontekiensis* Meinander, 1962, = *Wesmaelius mortoni* Greve, 1969, = *Wesmaelius (Kimminisia) mortoni* Kis & al., 1970)

Матеріал. Львівська обл.: г. Парашка, 08.08.2015 (2).

Поширення. Європейський лісовий вид. В Україні відомий тільки з Передкарпаття.

Біологічні особливості. Розвивається тільки на хвойних деревах, але перевагу надає *Pinus*. Термофіл. Доходить до верхньої межі лісу у субальпійській зоні. Щільність заселення завжди низька. Преімагінальні стадії невідомі. Протягом року – два покоління (Aspöck et al., 1980, 2016).

***Wesmaelius (Kimminisia) nervosus* (Fabricius, 1793)**

(= *Hemerobius nervosus* Fabricius, 1793, = *Hemerobius nebulosus* Stephens, 1836, = *Hemerobius conspersus* Burmeister, 1839, = *Mucropalpus distinctus* Rambur, 1842, = *Boriomyia nervosa* Banks, 1905, = *Boriomyia betulina* Esben-Petersen, 1925, = *Kimminisia betulina* Killington, 1937, = *Kimminisia nervosa* Fraser, 1959, = *Boriomyia betulina* Zeleny, 1963, = *Wesmaelius nervosus* Tjeder, 1967, = *Wesmaelius betulinus* Kis & al., 1970)

Матеріал. Івано-Франківська обл.: с. Соколівка, 15.06.2009.

Поширення. Європейсько-західносибірський вид. В Україні зареєстрований тільки в Карпатах (Івано-Франківська обл. та Закарпаття).

Біологічні особливості. Імаго частіше мешкає на хвойних. Розвивається як на хвойних, так і багатьох листяних деревах та чагарниках, рідко на високій трав'янистій рослинності. Доходить до субальпійської зони. Зимує передлялечка. Протягом року – 2-3, іноді 4 генерації (Aspöck et al., 1980, 2016).

***Wesmaelius (Kimminisia) ravus* (Withcombe, 1923)**

(= *Boriomyia rava* Withycombe, 1923, = *Kimminisia rava* Fraser, 1959, = *Boriomyia (Kimminisia) rava* Zeleny, 1963, = *Wesmaelius ravus* Greve, 1969, = *Wesmaelius (Kimminisia) rava* Kis & al., 1970)

Матеріал. Закарпатська обл.: с. Усть-Чорна, полонина «Ружа», 22.07.2015, с. Луг, 08.05.2007. Івано-Франківська обл.: с. Бистриця, 11.06.2014, пол. Пожижевська, 08.2014 (3).

Поширення. Європейський лісовий вид. В Україні зустрічається тільки в гіських районах Карпат (Івано-Франківська та Закарпатська обл.).

Біологічні особливості. Термофіл. Розвивається на хвойних (частіше на *Pinus*). Доходить до субальпійської зони. Преімагінальні стадії невідомі. Протягом року – 2 генерації (Aspöck et al., 1980, 2016).

***Wesmaelius (Kimminisia) tjederi* (Kimmins, 1963)**

(= *Boriomyia tjederi* Kimmins, 1963, = *Wesmaelius (Kimminisia) tjederi* Kis & al., 1970, = *Wesmaelius tjederi* Hölzel, 1973)

Матеріал. Закарпатська обл.: с. Усть-Чорна, полонина «Ружа», 22.07.2015.

Поширення. Європейський лісовий вид. В Україні трапляється тільки в гіських районах Закарпатської обл.

Біологічні особливості. Розвиток як на хвойних, так і на листяних деревах. Доходить до 1000 м н.р.м. Щільність заселення завжди низька. Преімагінальні стадії невідомі (Aspöck et al., 1980, 2016).

***Megalomus tortricoides* (Rambur, 1842)**

(= *Megalomus tortricoides* Rambur, 1842, = *Megalomus tener* Navas, 1915)

Матеріал. Закарпатська обл.: с. Мала Уголька, 07.07.2011.

Поширення. Європейський лісовий вид. В Україні відомий тільки із Закарпаття.

Біологічні особливості. Розвивається на листяних чагарниках (*Crataegus*, *Prunus*, *Berberis*), іноді на трав'янистій рослинності (*Rubus*). Трапляється від низин до субальпійської зони, в останній спорадично. Щільність заселення локально висока. Преімагінальні стадії невідомі. Протягом року – 1-2 генерації (Aspöck et al., 1980, 2016; Середюк, 2013).

***Megalomus hirtus* (Linnaeus, 1761)**

(= *Hemerobius hirtus* Linnaeus, 1761, = *Hemerobius fimbriatus* Curtis, 1828, = *Megalomus hirtus* McLachlan, 1868)

Матеріал. Закарпатська обл.: м. Рахів, 10.05.2007, 04.06.2007.

Поширення. Європейсько-кавказький вид. В Україні відзначений в Хмельницькій, Івано-Франківській та Закарпатській областях.

Біологічні особливості. Розвивається на листяних чагарниках, переважно на *Corylus*, іноді на низькій трав'янистій рослинності. Термофіл. Доходить до субальпійської зони (до 1400 м н.р.м). Щільність заселення стабільно низька. Зимує лялечка. Протягом року – 1-2 покоління (Aspöck et al., 1980, 2016).

***Micromus angulatus* (Stephens, 1836)**

(= *Hemerobius angulatus* Stephens, 1836, = *Hemerobius vellosus* Zetterstedt, 1840, = *Hemerobius intricatus* Wesmael, 1841, = *Micromus tendinosus* Rambur, 1842, = *Hemerobius lineatus* Gösz, 1852, = *Micromus villosus* Brauer & Löw, 1857, = *Micromus intricatus* Hagen, 1858, = *Micromus aphidivorus* McLachlan, 1868, = *Micromus angulatus* Albarda, 1889, = *Eumicromus angulatus* Nakahara, 1915, = *Pseudomicromus angulatus* Krüger, 1922, = *Nesomicromus angulatus* Fraser, 1959)

Матеріал. Закарпатська обл.: м. Рахів, 22.08.2008, с. Мала Уголька, 05.08.2011, с. Луг, 27.09.2007, м. Хуст, «Долина нарцисів», 14-30.08.2009, с. Мужієво, 20.06.2009.

Поширення. Голарктичний вид. В Україні поширений на сході та півдні лісостепової зони, по всій степовій зоні та в Криму. В Карпатах – локально по всій території, головним чином в зоні хвойних лісів.

Біологічні особливості. Розвивається тільки у трав'яному ярусі. Імаго обирають вологі та багаті на рослинність біотопи. Доходить до субальпійського поясу (до 1000 м н.р.м.). Регіонально щільність заселення сильно варіює. Зимує імаго. Протягом року – від 2-4 покоління (Aspöck et al., 1980, 2016; Середюк, 2013).

***Micromus lanosus* (Zeleny, 1962)**

(= *Stenomicromus lonosus* Zeleny, 1962, = *Micromus lanosus* Zeleny, 1963, = *Eumicromus lanosus* Aspöck & Aspöck, 1964)

Матеріал. Закарпатська обл.: м. Рахів, 22.08.2008, 18.09.2008, 12.09.2009, 01.10.2009, с. Луг, 15.09.2007, 27.09.2007 (2), с. Луг, урочище «Кузій», 11.07.2014, с. Мала Уголька, 05.07.2011, 11.06.2012, 11.07.2012 (3), 11.08.2012, 01.09.2012 (2), г. Плішка, 22-23.08.2014. Івано-Франківська обл.: пол. Пожижевська, 08.2014 (12).

Поширення. Європейський лісовий вид. В Україні відомий лише із гірських районів Закарпатської та Івано-Франківської обл.

Біологічні особливості. Розвивається на листяних деревах та чагарниках. Термофіл. Трапляється до 1000 м н.р.м. Щільність заселення – стабільно низька. Протягом року – 1 (зрідка два) покоління (Aspöck et al., 1980, 2016; Середюк, 2013).

***Micromus paganus* (Linnaeus, 1767)**

(= *Hemerobius paganus* Linnaeus, 1767, = *Hemerobius nemoralis* Stephens, 1836, = *Micromus lineosus* Rambur, 1842, = *Hemerobius elegans* Göszy, 1852, = *Micromus paganus* Brauer & Löw, 1857, = *Stenomicromus paganus* Krüger, 1922, = *Eumicromus paganus* Killington, 1936, = *Nesomicromus paganus* Fraser, 1959, = *Micromus (Stenomicromus) paganus* Zeleny, 1963, = *Micromus (Eumicromus) paganus* Hölzel, 1964)

Матеріал. Закарпатська обл.: с. Мала Уголька, 25.06.2011 (2), 11.06.2012 (2), 21.07.2012, с. Коритняни, 12.08.2015; с. Луг, урочище «Кузій», 25.08.2014. Івано-Франківська обл.: г. Хом'як, 20.07.2015 (2), с. Старі Кути, 24.07.2009, 04.08.2009. Львівська обл.: г. Парашка, 08.08.2015.

Поширення. Транспалеарктичний вид (північний варіант). В Україні поширений локально у зоні мішаних лісів, а також у Карпатах.

Біологічні особливості. Розвивається на листяних чагарниках, іноді на трав'янистій рослинності. Термофіл. Доходить до субальпійської зони. Щільність заселення стабільно невисока. Преімагінальні стадії невідомі. Протягом року з'являється одна генерація (Aspöck et al., 1980, 2016; Середюк, 2013).

***Micromus variegatus* (Fabricius, 1793)**

(= *Hemerobius variegatus* Fabricius, 1793, = *Micromus variegatus* Rambur, 1842)

Матеріал. Закарпатська обл.: м. Рахів, 10.05.2007, 25.05.2007, 12.09.2009, с. Березинки, 13.05.2007, с. Мала Уголька, 25.07.2011, с. Усть-Чорна, 21.07.2015 (2), м. Мукачево, 31.05.2015, с. Луг, урочище «Кузій», 10.06.2014, 05.06.2015 (5), Ужоцький перевал, 12-17.08.2014 (4), м. Хуст, «Долина нарцисів», 21-28.08.2009, с. Мужієво, 25.06.2009 (3), 02.07.2009, 08.2009. Івано-Франківська обл.: пол. Пожижевська, 08.2014, м. Косів, 22.08.2009, с. Старі Кути, 04.05.2009 (2), 17.07.2009.

Поширення. Транспалеарктичний вид (північний варіант). В Україні поширений у лісостеповій та степовій зонах, у Криму. В Карпатах частіше – у Закарпатті, рідше у Прикарпатті.

Біологічні особливості. Розвивається у трав'яному ярусі. Також відзначений у садах та парках. Перевагу надає вологим біотопам. В горах піднімається до 1500 м н.р.м. Локально щільність заселення висока. Протягом року – дві генерації (Aspöck et al., 1980, 2016; Середюк, 2013).

***Symphorobius (Niremberge) klapaleki* (Zeleny, 1963)**

(= *Symphorobius klapaleki* Zeleny, 1963, = *Symphorobius (Niremberge) klapaleki* Kis & al., 1970, = *Symphorobius hyalinus* Monserrat, 1976)

Матеріал. Закарпатська обл.: с. Коритняни, 12.08.2015.

Поширення. Європейський вид. В Україні зареєстрований тільки в Закарпатті.

Біологічні особливості. Імаго мешкає на листяних деревах з перевагою *Quercus*. Термофіл. Доходить до субальпійської зони. Найвища щільність на висотах від 100 до 600 м н.р.м. Спорадично відзначений до 1000 м н.р.м. Преімагінальні стадії невідомі. Протягом року розвивається два покоління (Aspöck et al., 1980, 2016).

***Symphorobius (Niremberge) pellucidus* (Walker, 1853)**

(= *Hemerobius pellucidus* Walker, 1853, = *Symphorobius pellucidus* Morton, 1914, = *Niremberge pellucida* Navas, 1917, = *Lachlanis pellucidus* Krüger, 1922, = *Symphorobius carpathicus* Kis, 1965, = *Symphorobius (Niremberge) pellucidus* Kis & al., 1970)

Матеріал. На основі літературних даних (Dziędzielewicz, 1910; Захаренко, 1997).

Поширення. Європейський лісовий вид. В Україні відомий лише із Передкарпаття (Івано-Франківська обл.)

Біологічні особливості. Розвиток відбувається в основному на хвойних деревах, з перевагою *Picea*, *Abies*, *Pinus*. Окремі знахідки трапляються на листяних деревах – *Fagus*, *Quercus*,

Ulmus, Acer, Carpinus. Термофіл. Доходить до субальпійської зони. Найвища щільність на висотах – 700-1500 м н.р.м. Преімагінальні стадії невідомі. Протягом року – 2 покоління (Aspöck et al., 1980, 2016).

Symphorobius (Symphorobius) pygmaeus (Rambur, 1842)

(= *Micropalpus pygmaeus* Rambur, 1842, = *Hemerobius pygmaeus* Brauer & Löw, 1857, = *Micromus pumilio* Stein, 1863, = *Symphorobius graciosus* Navas, 1908, = *Symphorobius venosus* Navas, 1908, = *Symphorobius conspersus* Navas, 1908, = *Symphorobius lambereti* Navas, 1910, = *Symphorobius bellus* Navas, 1912, = *Symphorobius menendezii* Navas, 1913, = *Symphorobius pygmaeus* Withycombe, 1922, = *Nefasitus italicus* Navas, 1932, = *Symphorobius laetus* Steinmann, 1977, = *Symphorobius graciosus* Monserrat, 1977, = *Symphorobius melanogaster* Monserrat, 1977)

Матеріал. На основі літературних даних (Dziędzielewicz, 1910; Захаренко, 1997).

Поширення. Середземноморський вид. В Україні поширений на півдні Лісостепу, у степовій зоні та в Криму. В Карпатах – гірські райони Івано-Франківської обл.

Біологічні особливості. Розвивається на листяних деревах. Перевагу надає дівровам. Трапляються на висотах до 1300 м н.р.м. Зимує личинка. Протягом року з'являється 2, рідше 3 покоління (Aspöck et al., 1980, 2016).

Symphorobius (Symphorobius) elegans (Stephens, 1836)

(= *Hemerobius elegans* Stephens, 1836, = *Hemerobius marshami* Stephens, 1836, = *Micropalpus elegans* Schoch, 1885, = *Hemerobius striatellus* Klapalek, 1905, = *Symphorobius venustus* Navas, 1908, = *Symphorobius striatellus* Morton, 1914, = *Hemerobius vicentei* Navas, 1914, = *Symphorobius elegans* Withycombe, 1922, = *Eurobius elegans* Withycombe, 1922, = *Nefasitus catalaunicus* Navas, 1930, = *Symphorobius (Symphorobius) elegans* Kis & al., 1970)

Матеріал. На основі літературних даних (Захаренко, 1997).

Поширення. Середземноморський вид. В Україні – переважно у Лісостепу, спорадично у степовій зоні та в Криму. В Карпатах – тільки в Прикарпатті (Львівська обл.).

Біологічні особливості. Розвивається на листяних деревах та чагарниках, перевагу надає *Quercus, Fagus, Acer* та *Corylus*, іноді і плодовим деревам. Трапляються випадки розвитку на *Pinus* та *Picea*. Мешкає у розріджених лісах та на лісових галявинах із рясною рослинністю. Доходить до 1000 м н.р.м. Щільність заселення стабільно низька. Стадія зимівлі – личинка. Протягом року розвивається 1–2 покоління (Aspöck et al., 1980, 2016).

Symphorobius (Niremberge) fuscescens (Wallengren, 1863)

(= *Hemerobius fuscescens* Wallengren, 1863, = *Hemerobius incospicuus* McLachlan, 1868, = *Symphorobius incospicuus* Banks, 1905, = *Niremberge limpida* Navas, 1909, = *Lachlanius incospicuus* Krüger, 1922, = *Niremberge incospicua* Navas, 1923, = *Niremberge fuscescens* Esben-Petersen, 1929, = *Symphorobius fuscescens* Tjeder, 1930, = *Symphorobius (Niremberge) fuscescens* Kis & al., 1970)

Матеріал. На основі літературних даних (Захаренко, 1997).

Поширення. Транспалеарктичний вид (північний варіант). В Україні відомий тільки з Київської та Львівської обл.

Біологічні особливості. Розвивається частіше на *Pinus*. Термофіл. Доходить до 1600 м н.р.м. Зимує личинка. Протягом року розвивається 1–2 генерації (Aspöck et al., 1980, 2016).

Родина Mantispidae

Mantispa styriaca (Poda, 1761)

(= *Raphidia styriaca* Poda, 1761, = *Raphidia mantispa* Linnaeus, 1767, = *Mantis pagana* Fabricius, 1775, = *Mantis pussilla* Schrank, 1781, = *Mantispa pagana* Illiger, 1798, = *Mantispa styriaca* Westwood, 1852)

Матеріал. Закарпатська обл.: с. Оклі Гедь, ур. «Клинова гора», 26-29.07.2012.

Поширення. Середземноморський вид. В Україні відзначений у лісостеповій та степовій зонах, в Криму та на Закарпатті.

Біологічні особливості. Мешкає в сухих теплих біотопах з ізольованими деревами (соснових або дубових лісах із рясною рослинністю). Трапляється в основному в передгірських та гірських районах, до висот 100–1000 м н.р.м. Летить на світло. Зимує личинка (Aspöck et al., 1980, 2016).

Родина *Osmylidae*

Osmylus fulvicephalus (Scopoli, 1763)

(= *Hemerobius fulvicephalus* Scopoli, 1763, = *Hemerobius maculatus* Fabricius, 1787, = *Hemerobius laurifoliaeformis* Razoumowsky, 1789, = *Osmylus maculatus* Latreille, 1802, = *Osmylus chrysops* Hagen, 1858, = *Osmylus fulvicephalus* McLachlan, 1868)

Матеріал. Закарпатська обл.: м. Рахів, 22.06.1998, с. Луг, урочище «Кузій», 25.06.1998, 18.07.1998 (2), 06.2014, 10.07.2014, 25.08.2014, 05.06.2015, с. Мала Уголька, 25.06.2010 (2). Івано-Франківська обл.: с. Шешори, 26.06.2015, с. Старі Кути, 23.06.2015.

Поширення. Європейський лісовий вид. В Україні трапляється спорадично у лісостеповій зоні та в Криму. Частіше відзначений в Карпатах (Закарпатська, Івано-Фрiнкiвська, Львівська та Чернівецька обл.)

Біологічні особливості. Живе вздовж берегів річок або невеликих гірських потоків. Личинка – прісноводний гідробіонт. Доходить до 1000 м н.р.м. Щільність заселення локально висока. Зимують личинки. Протягом року розвивається 2 генерації (Aspöck et al., 1980, 2016; Середюк, 2013).

Родина *Sisyridae*

Sisyra nigra (Retzius, 1783)

(= *Hemerobius fuscatus* Fabricius, 1793, = *Hemerobius nitidulus* Stephens, 1836, = *Hemerobius confinis* Stephens, 1836, = *Sisyra fuscata* Burmeister, 1839, = *Sisyra morio* Burmeister, 1839, = *Sisyra nigripennis* Wesmael, 1841, = *Branchiotoma spongillae* Wetwood, 1842, = *Hemerobius fumatus* Motchylski, 1853)

Матеріал. На основі літературних даних (Dziędzielewicz, 1910; Захаренко, 1997).

Поширення. Голарктичний вид. В Україні – Лісостеп, Степ, Крим. В Карпатах зустрічається в Прикарпатті (Львівська та Івано-Фрiнкiвська обл.)

Біологічні особливості. Личинки – гідробіонти, паразити *Ephidatia fluviatilis*, *Spongilla lacustris* та мохуваток (*Cristatella*). Розвиток відбувається в річках, каналах, озерах, ставках. В горах доходить до 1300 м. н.р.м. Зимує передлялечка. Протягом року – 1-2 генерації (Aspöck et al., 1980, 2016).

Родина *Myrmeleontidae*

Myrmeleon formicarius (Linnaeus, 1767)

(= *Myrmeleon formicarius* Linnaeus, 1767, = *Myrmeleon formicalynx* Linnaeus, 1767, = *Myrmeleon innotatus* Rambur, 1842, = *Myrmeleon formicarius nigrilabrum* Steinmann, 1936)

Матеріал. Закарпатська обл.: смт. Великий Березний, 08.2013, Івано-Франківська обл.: пол. Пожижевська, 22.07.2014.

Поширення. Транспалеарктичний вид (північний варіант). В Україні поширений у Лісостепу, на півдні степової зони, в Криму. В Карпатах – спорадично.

Біологічні особливості. Мешкає в посушливих місцях, захищених наметом лісу із сипучим ґрунтом (частіше піщаним). Личинки всіх стадій у ловчих воронках верхнього шару ґрунту. Доходить до 1000 м н.р.м. Зимує личинка. Протягом року розвивається одна генерація (Aspöck et al., 1980, 2016).

***Euroleon nostras* (Geoffroy in Fourcroy, 1785)**

(= *Formicaleo nostras* Geoffroy in Fourcroy, 1785, = *Myrmeleon nostras* Fourcroy, 1785, = *Myrmeleon europaeus* McLachlan, 1873, = *Euroleon europaeus* Esben-Petersen, 1918, = *Euroleon nostras* Navas, 1920)

Матеріал. Закарпатська обл.: с. Луг, 08.2014 (2), м. Ужгород, 15.08.2011.

Поширення. Європейський лісовий вид. В Україні трапляється у степовій зоні, в Криму. У Карпатах – тільки в Закарпатті.

Біологічні особливості. Мешкає в посушливих місцях, як і попередній вид. В горах трапляється до 500 м н.р.м. Зимує личинка. Одна генерація в рік (Aspöck et al., 1980, 2016).

***Distoleon tetragrammicus* (Fabricius, 1798)**

(= *Myrmeleon catta* Rossi, 1790, = *Myrmeleon tetragrammicus* Fabricius, 1798, = *Myrmeleon rapax* Olivier, 1811, = *Myrmeleon flavomaculatus* Eversmann, 1841, = *Formicaleo leutchneri* Navas, 1914, = *Formicaleo mesmini* Navas, 1921, = *Formicaleo tetragrammicus* Brauer, 1855, = *Formicaleon tetragrammicus* Banks, 1911, = *Distoleon tetragrammicus* Steffan, 1966)

Матеріал. На основі літературних даних (Захаренко, 1997).

Поширення. Середземноморський вид. В Україні поширений у степовій зоні і в Криму. В Карпатах – тільки в Закарпатті.

Біологічні особливості. Розвивається у сипучому ґрунті під наметом дерев. Термофіл. Доходить до 1200 м н.р.м. Періодично зустрічається масово.

Родина Ascalaphidae***Libelloides macaronius* (Scopoli, 1763)**

(= *Papilio macaronius* Scopoli, 1763, = *Myrmeleon kolyvanense* Laxmann, 1770, = *Myrmeleon macaronius* Schrank, 1781, = *Ascalaphus oculus* Brulle, 1832, = *Ascalaphus pupillatus* Rambur, 1842, = *Ascalaphus hungaricus* Rambur, 1842, = *Ascalaphus kolyvanensis* Rambur, 1842, = *Ascalaphus intermedium* Menetries, 1848, = *Ascalaphus dubius* Eversmann, 1850, = *Ascalaphus macaronius* Hagen, 1854, = *Ascalaphus macaronius kolyvanensis* Navas, 1911)

Матеріал. На основі літературних даних (Захаренко, 1997).

Поширення. Древньосередземноморський вид. В Україні трапляється переважно в Криму. Відомі поодинокі знахідки в Луганській та Закарпатській областях. В Карпатах – лише в Закарпатті.

Біологічні особливості. Личинки розвиваються у ґрунті. Імаго мешкає на низькій трав'янистій рослинності. Термофіл. В горах трапляється не вище 800 м н.р.м. Зимує личинка II-го віку. Одна генерація в рік (Aspöck et al., 1980, 2016).

Висновки. На сьогодні для Українських Карпат відомо 72 види Neuroptera з 26 родів та 8 родин (наявність 50 видів, із зацитованих раніше, підтверджено нашими знахідками). Уперше для території Українських Карпат зареєстровані три види: *Mantispa styriaca* Poda, 1761, *Hemerobius atrifrons* McLachlan, 1868, *Euroleon nostras* Geoffroy in Fourcroy, 1785, а шість видів: *Chrysoperla lucasina* Lacroix, 1912, *Chrysoperla pallida* Henry, Brooks, Duelli & Johnson, 2002, *Micromus lanosus* Zeleny, 1962, *Symphorobius klapaleki* Zeleny, 1963, *Wesmaelius ravus* Withcombe, 1923, *Wesmaelius tjederi* Kimmins, 1963 вперше відмічені для фауни України. Із фауни Українських Карпат вилучено один вид – *Chrysopa dubitans* McLachlan, 1887, вказаний для Закарпаття (Бабидорич, 1993), оскільки ця вказівка не підтверджена колекційним матеріалом. На сьогодні даний вид відомий лише із Греції, Іспанії та Франції (Aspöck et al., 2016).

Література

- Бабидорич М.М.* Златоглазки (Neuroptera, Chrysopidae) Восточных Карпат / М.М. Бабидорич // Матеріали між-на. конф. "Фауна Східних Карпат: сучасний стан і охорона". – Ужгород, 1993. – С. 98-99.
- Захаренко О.В.* Сітчастокрилі (Insecta, Neuroptera) України і деякі питання охорони рідкісних і зникаючих комах: дис. ... д-ра біол. наук: спец. 03.00.09 / Захаренко Олександр Вселодович – К., 1997. – 30 с.
- Макаркин В.Н.* Обзор сетчатокрылых сем. Hemerobiidae (Neuroptera) фауны СССР. 2. Роды *Wesmaelius* Krüger, *Symphherobius* Banks, *Psectra* Hagen, *Megalomus* Ramb., *Neuronema* McLach. и *Drepanopteryx* Leach / В.Н. Макаркин // Энтомологическое обозрение. – М., 1986. - Т. 65, вып. 3. – С. 60-617.
- Радченко А.Г.* Зональные и зоогеографические особенности мирмекофауны (Hymenoptera, Formicidae) Украины / А.Г. Радченко // Природничий альманах. Біологічні науки. – Херсон, 2008. – Випуск 10. – С. 122–138.
- Середюк Г.В.* Золотоочки (Insecta: Neuroptera, Chrysopidae) фауны Украины / Г. В. Середюк // Наук. зап. Держ. природозн. музею. – Львів, 2015. – Випуск 31. – С. 141-148.
- Середюк Г.В.* Сітчастокрилі (Insecta, Neuroptera) букових пралісів Угольського масиву Карпатського біосферного заповідника / Г.В. Середюк // Наук. вісн. Ужгор. ун-ту. – Ужгород, 2013. – Випуск 35. – С. 92-96.
- Середюк Г.В.* Сітчастокрилі підроддини *Nothochrysinae* (Insecta, Neuroptera, Chrysopidae) фауны України / Г.В. Середюк // Наук. зап. Держ. природозн. музею. – Львів, 2016. – Випуск 32. – С. 155-162.
- Цыбульская Г.Н.* Зоогеографическая характеристика сетчатокрылых — хризопид (Neuroptera, Chrysopidae) Украинской ССР / Г.Н. Цыбульская, В.Г. Надворный // VII Всесоюзная зоогеографическая конференция: Тез. докл. – М., 1979. – С. 82-84.
- Aspöck H.* Die Neuropteren Europas / H. Aspöck, U. Aspöck, H. Hölzel // Goecke&Evers – Krefeld, 1980. – В. 1. –491 P.
- Aspöck H.* Die Neuropteren Europas / H. Aspöck, U. Aspöck, H. Hölzel // Goecke&Evers – Krefeld, 1980. – В. 2. –493 P.
- Aspöck H.* Fauna Europaea version 2.6 van (2016): Neuroptera / H. Aspöck, U. Aspöck, H. Hölzel // : [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fauna-eu.org>
- Brooks S.J.* An overview of the current status of Chrysopidae (Neuroptera) systematics / S.J. Brooks // Deutsche Entomologische Zeitschrift – Berlin, 1997. – P. 267-275.
- Brooks S.J.* The green lacewings of the world: a generic review (Neuroptera: Chrysopidae) / S.J. Brooks, P.C. Barnard // Bulletin of the British Museum (Natural History) – Entomology Series, 1990. – Vol. 59, No 2. – P. 117-286.
- Dobosz R.* Neuropteroidea in the collection of the Institute of Animal Systematics and Evolution PAS in Cracow / R. Dobosz // Ann. up. siles. Mus. (Ent.). – Cracow, 1991. – P. 221–233.
- Dziedzielewicz J.* Komisji fiograficznej obejmujace poglad na czynnosc dokonane w ciagu roku 1910 oraz Materyaly do fizyografii krajowej / J. Dziedzielewicz // – Krakow, 1910. – P. 38- 44.
- Dziedzielewicz J.* Komisji fiograficznej obejmujace poglad na czynnosc dokonane w ciagu roku 1882 oraz Materyaly do fizyografii krajowej / J. Dziedzielewicz // – Krakow, 1883. – P. 244-252.
- Dziedzielewicz J.* Komisji fiograficznej obejmujace poglad na czynnosc dokonane w ciagu roku 1890 oraz Materyaly do fizyografii krajowej / J. Dziedzielewicz // – Krakow, 1891. – P. 26-107.
- Dziedzielewicz J.* Komisji fiograficznej obejmujace poglad na czynnosc dokonane w ciagu lat 1902 i 1903 oraz Materyaly do fizyografii krajowej / J. Dziedzielewicz // – Krakow, 1905. – P. 104-125.
- Dziedzielewicz J.* Komisji fiograficznej obejmujace poglad na czynnosc dokonane w ciagu roku 1904 oraz Materyaly do fizyografii krajowej / J. Dziedzielewicz // – Krakow, 1906. – P. 22.
- Dziedzielewicz J.* Komisji fiograficznej obejmujace poglad na czynnosc dokonane w ciagu roku 1907 oraz Materyaly do fizyografii krajowej / J. Dziedzielewicz // – Krakow, 1908. – P. 12-25.